Ομάδες συμφερόντων στην Ε.Ε

Διπλωματική Εργασία Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών »

Επιβλέπων Καθηγητής: Δημήτρης Μπουραντώνης

Μεταπτυχιακός Φοιτητής Ψώνης Κωνσταντίνος ΑΜ 403799

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΑΘΗΝΑ 2019

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Περιεχόμενα

Πρόλογος- Περίληψη εργασίας……3

Εισαγωγή ……..4

Ενότητα 1……...7
1.1Ορισμοί……8
1.2 Ιστορική Αναδρομή……...9
1.3 Κατηγορίες…….....10
1.4 Διαφορές μεταξύ Εθνικών ομάδων συμφερόντων και ομάδων στην Ε.Ε 12

Ενότητα 2 Παράγοντες δύναμης και επιρροής……13
2.1 Επιρροή των ομάδων συμφερόντων στην Ε.Ε……..13
2.2 Άσκηση επιρροής οικονομική Δύναμη – CEFIC…….....14
2.3 Άσκηση επιρροής πολιτική Δύναμη – COPA –COGECA……....15
2.4 Άλλοι παράγοντες επιρροής…… ……17

Ενότητα 3. Οι Διαδρομές του LOBBYING στα όργανα της Ε.Ε……..18
3.1 Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ομάδες συμφερόντων……..……..…….18
3.2 Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και ομάδες συμφερόντων……..……...21
3.3 Συμβούλιο Υπουργών , Ευρωπαϊκό Δικαστήριο και ομάδες συμφερόντων……..23

Ενότητα 4. Μητρώο Διαφάνειας……...25
4.1 Ιστορική Διαδρομή Μητρώου……25
4.2 Έκταση εφαρμογής και βασικά χαρακτηριστικά……..27
4.3 Κατηγορίες εγγραφών……28
4.4 Στατιστικές Μητρώου…….…..29
4.5 Πλεονεκτήματα συμμετοχής-νέες πρωτοβουλίες…….....31

Ενότητα 5. Συμπεράσματα …….. 33

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ……..... 37

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

" I have had lobbyists, and I have had some very good ones. They could do anything"

Donald Trump President of the United States Of America.

Στόχος της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η διερεύνηση των ομάδων συμφερόντων που δρουν στην Ε.Ε, των χαρακτηριστικών τους, του βαθμού που μπορούν να επηρεάσουν τις αποφάσεις των θεσμικών οργάνων της Ε.Ε και των αξιωματούχων αυτής, καθώς και των επιπτώσεων της δράσης τους, θετικών ή αρνητικών, στην λειτουργία της Ε.Ε Στην πρώτη ενότητα της εργασίας παρουσιάζεται ιστορική αναδρομή των ομάδων συμφερόντων, γίνεται προσπάθεια κατηγοριοποίησης τους και επισημαίνονται οι διαφορές τους με τις ομάδες συμφερόντων εθνικού χαρακτήρα. Στην Δεύτερη ενότητα αναλύεται ο βαθμός επηρεασμού των ομάδων αυτών στα Ευρωπαϊκά τεκταινόμενα. Στην τρίτη γίνεται προσπάθεια καταγραφής των διαδρομών μέσω των οποίων οι ομάδες συμφερόντων ασκούν επιρροή στα θεσμικά όργανα της Ε.Ε Η προσπάθεια της Ε.Ε για περισσότερη διαφάνεια αποτελεί το κύριο αντικείμενο της τετάρτης ενότητας Παρουσιάζεται αναλυτικά το «Μητρώο Διαφάνειας», η σημαντικότερη ίσως προσπάθεια της Ε.Ε να ρυθμίσει το θέμα και να συμβάλει στην δημόσια λογοδοσία της. Στην τελευταία ενότητα εξάγονται συμπεράσματα και αναλύονται οι θετικές και οι αρνητικές επιπτώσεις της παρουσίας τους στην Ε.Ε.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με τις ιδρυτικές συνθήκες των τριών Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΚΑΧ, ΕΚΑΕ, ΕΟΚ) έγιναν τα πρώτα σημαντικά βήματα προς την κατεύθυνση ανάπτυξης διακρατικών σχέσεων στην μεταπολεμική περίοδο. Τα Κράτη είχαν συνειδητοποιήσει την ανάγκη ανάπτυξης κοινών τομέων πολιτικής και οικονομικής δραστηριότητας και σιγά –σιγά έθεταν τις βάσεις για να δημιουργήσουν αυτό που αποκαλούμε σήμερα Ευρωπαϊκό οικοδόμημα.
Απεμπολούσαν κυριαρχικά δικαιώματα αναθέτοντας σε υπερεθνικά όργανα την αρμοδιότητα λήψης αποφάσεων σε όλο και περισσότερους τομείς πολιτικής και οικονομικής δραστηριότητας. Η συνεχής αναθεώρηση των συνθηκών οδήγησε στην εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης. Αυτό με την σειρά του σήμαινε ολοένα και περισσότερο πολύπλοκες θεσμικές ρυθμίσεις και ρυθμίσεις συγκρότησης πολιτικών. Σημαίνει επίσης και επέκταση των αρμοδιοτήτων της Ε.Ε σε κάθε τομέα: Οικονομικό, Πολιτικό, Κοινωνικό. Θέματα για παράδειγμα όπως, εάν ό Ευρωπαίος πολίτης θα πληρώνει ένα έξτρα περιβαλλοντολογικό τέλος χρησιμοποιώντας πλαστική ή βιοδιασπώμενη σακούλα στην καθημερινότητα του, ή το όριο των μετρητών που μπορεί να μεταφέρει διασχίζοντας τα σύνορα της Ε.Ε για Τρίτη χώρα, κλπ είναι ενδεικτικά θέματα που πλέον οριστικά ρυθμίζονται από ευρωπαϊκούς κανονισμούς και οδηγίες.
Έχοντας σαν γραμμή αφετηρίας τα απλά καθημερινά αναλογιζόμαστε τι ακριβώς συμβαίνει στα σπουδαία και σημαντικά. Η παραγόμενη Ευρωπαϊκή πολιτική που επηρεάζει ένα κρίσιμο τομέα οικονομικής δραστηριότητας μπορεί να δώσει ώθηση ή να περιορίσει την οικονομική δραστηριότητα χιλιάδων εργαζομένων ή ακόμα και την οικονομική δραστηριότητα ενός Κ-Μ. Το αν θα ληφθεί απόφαση να ενισχυθούν οι φτωχές περιφέρειες της Νότιας Ευρώπης και όχι οι πλούσιες του Βορρά, αφορά τα Κ-Μ του νότου πρώτα από όλους που θα δουν σημαντικά ωφελήματα από μια ένταξη τους σε ένα αναπτυξιακό ευρωπαϊκό πρόγραμμα. Το εάν αποφασισθεί να δοθεί έμφαση και επιδότηση σε πολιτικές που ενισχύουν την χρήση καθαρότερων μορφών ενέργειας στην βαριά χημική βιομηχανία και όχι σε πολιτικές που υποστηρίζουν την χρησιμοποίηση φθηνότερων αλλά επιβλαβών προς το περιβάλλον ορυκτών καυσίμων, επηρεάζει τόσο τα Κ-Μ, αλλά και τις εταιρείες που διαθέτουν αυτήν την δραστηριότητα. Αλλά δεν είναι μόνο αυτό.
Η προστασία του περιβάλλοντος ή η ασφάλεια των επικοινωνιών, η προστασία των προσωπικών δεδομένων , τα φαρμακευτικά σκευάσματα που έχουν την άδεια να κυκλοφορούν εντός της Ε.Ε, κλπ, εν πολλοίς ρυθμίζονται από αποφάσεις της Ε.Ε
Βλέπουμε λοιπόν μια πανσπερμία συμφερόντων που πλήττονται ή επωφελούνται από την παραγόμενη πολιτική των θεσμικών οργάνων και των αξιωματούχων της Ε.Ε. Και κάπου εκεί αρχίζει ο ρόλος των ομάδων συμφερόντων που σαν σκοπό έχουν να επηρεάσουν την παραγόμενη πολιτική και τις αποφάσεις της Ε.Ε προς όφελος των μελών τους.
Η εμπλοκή των ομάδων αυτών αρχικά είχε σκοπό να διευρύνει την συμμετοχική βάση της Ε.Ε για να διασφαλιστεί ότι η διαμόρφωση της πολιτικής και των αποφάσεων δεν θα είναι μόνο διαδικασίες ελεγχόμενες από πολιτικούς και από υπαλλήλους αξιωματούχους της Ε.Ε.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Οι πληροφορίες και οι εξειδικευμένες τεχνικές γνώσεις που θα παράσχουν οι ομάδες αυτές θα συμβάλλουν κατά αυτό τον τρόπο στην βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των πολιτικών της αποφάσεων. Ο ρόλος επομένως των ομάδων αυτών συνίσταται στην κυκλοφορία σημαντικών πληροφοριών από και προς τις αρχές της Ε.Ε. παρέχοντας ένα βήμα διαλόγου σε ομάδες τομεακών συμφερόντων που προσπαθούν να επηρεάσουν την παραγόμενη πολιτική και νομοθεσία προς όφελος των δικών τους συμφερόντων από την μια πλευρά και από την άλλη αποτελούν μια πηγή εξειδικευμένων τεχνικών γνώσεων για τα όργανα της Ε.Ε

Είναι αδύνατο να προσδιοριστεί επακριβώς ο αριθμός των ομάδων συμφερόντων και των υπάλληλων τους που δρουν στο πλαίσιο της Ε.Ε στις Βρυξέλλες, καθώς κάποιες από αυτές δραστηριοποιούνται σε αποκλειστική βάση και είναι εγγεγραμμένες στο « Μητρώο Διαφάνειας» και κάποιοι άλλοι δρουν παρασκηνιακά και αυτοαποκαλούνται Σύμβουλοι, Λογιστές , Δικηγόροι κλπ. Η πιο αξιόπιστη προσπάθεια από την Ε.Ε να βάλει κάποια τάξη και να ρυθμίσει αυτό το ομιχλώδες τοπίο, είναι η πρωτοβουλία που ανέπτυξε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και συνίσταται στην δημιουργία ενός μητρώου καταγραφής αυτών των ομάδων.

Υπάρχει μια έντονη καχυποψία σχετικά με τον τρόπο δράσης αυτών των ομάδων. Δημοσιογράφοι, Ομάδες πολιτών, πολιτικοί από όλους τους χώρους τόσο των Εθνικών Κυβερνήσεων όσο και Ευρωβουλευτές εκφράζουν σοβαρές ανησυχίες για το βαθμό επηρεασμού της Ευρωπαϊκής πολιτικής από αυτές τις ομάδες συμφερόντων. Κάποιοι μάλιστα φθάνουν στο βαθμό να ισχυριστούν ότι πολλά νομοσχέδια, αποφάσεις και οδηγίες φέρουν τυπικά την υπογραφή των Ευρωπαίων αξιωματούχων όμως στην ουσία έχουν συνταχθεί στην παραμικρή τους λεπτομέρεια από στελέχη των ομάδων συμφερόντων και απλώς λείπει η επικύρωση.

Στην δημόσια συζήτηση είναι ένα θέμα που μας απασχολεί πολύ συχνά. Οι πιο ισχυρές από αυτές τις ομάδες συμφερόντων έχουν την δύναμη να επηρεάζουν την επικαιρότητα μέσω των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας. Το παράδειγμα των Ευρωπαϊκών αγροτικών συνδικαλιστικών οργανώσεων με τους αποκλεισμένους δρόμους, με την παρέλαση τρακτέρ μέσα στις Ευρωπαϊκές πρωτεύουσες με σκοπό την διαμόρφωση ευνοϊκού κλίματος υπέρ τους είναι ένα παράδειγμα προβολής της δύναμης τους. Αυτές και άλλες ενέργειες αποτελούν την εκδήλωση δύναμης των ομάδων συμφερόντων με αντικειμενικό στόχο να κατευθύνουν την πολιτική που παράγεται προς ίδιον όφελος. Εκτός όμως από αυτές τις διεργασίες που γίνονται μπροστά στα μάτια των τηλεθεατών, υπάρχουν και οι υπόγειες διεργασίες που λαμβάνουν χώρα στα γραφεία των επιτρόπων, γενικών δ/ντων , Ευρωβουλευτών, καθώς και άλλων αξιωματούχων μέσα στα κτίρια της Επιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κλπ. Και δεν σταματούν μόνο εκεί. Γεύματα εργασίας, εκδηλώσεις, ταξίδια προς ενημέρωση αποτελούν ένα χώρο συνάντησης της Ευρωπαϊκής πολιτικής με τους εκπροσώπους των ομάδων συμφερόντων.

Το μεγάλο θέμα του κατά πόσο μπορούν να επηρεάσουν, δεν είναι εύκολο να απαντηθεί ούτε είναι μετρήσιμο. Πώς έξαλλου μπορεί να βρεθεί συσχετισμός μεταξύ της πίεσης και των κινήτρων που μπορεί να ασκεί ένας ευρωπαίος πολιτικός στο Ευρωκοινοβούλιο υπέρ μιας ομάδας π.χ αγρότες, για την αύξηση των επιδοτήσεων στην αγροτική παράγωγη προϊόντων. Αν δηλαδή ο ζήλος του είναι αποτέλεσμα πίεσης της συγκεκριμένης ομάδας για

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

να εξυπηρετηθούν τα μέλη των αγροτών, που ίσως – με την σειρά τους - τον στήριξαν πολιτικά στην καριέρα του ή κινείται από ιδεολογική βάση ή είναι αποτέλεσμα κατευθυντήριας πολίτικης του Κ-Μ που ανήκει και στο οποίο οφείλει να λογοδοτήσει. Το θέμα όμως δεν αφορά μόνο τους ευρωβουλευτές αλλά και κυρίως τους Επιτρόπους τα μέλη του γραφείου τους, πολλούς γενικούς Δ/ντες μέχρι και απλούς εισηγητές των αρμοδίων Δ/νσεων.
Μία παραγόμενη οδηγία ή ένας κανονισμός που ρυθμίζει ευνοϊκώς θέματα για τον χρηματοπιστωτικό τομέα ή τον τομέα του χάλυβα προέκυψε ως ανάγκη για να ρυθμιστούν όντως κάποια πράγματα και για να προωθηθεί μια συγκεκριμένη πολιτική προς όφελος της Ε.Ε και των Ευρωπαίων πολιτών ή ήταν κάποιου είδους αντάλλαγμα προκειμένου ό εν λόγω αξιωματούχος να έχει την στήριξη αυτού του πανίσχυρου λόμπυ με ωφελήματα για την μελλοντική του καριέρα ως μέλος ενός Διοικητικού Συμβούλιου μια τράπεζας ή μιας μεγάλης πολυεθνικής εταιρείας; Δυστυχώς οι διαδρομές είναι δύσκολο να εντοπισθούν και να αποκρυπτογραφηθούν.

Οι μελετητές του φαινομένου συνεπώς έχουν να αντιμετωπίσουν αρκετές δυσκολίες στην προσπάθεια ανάλυσης –καταγραφής και προτεινομένων λύσεων , προκείμενου να αντιμετωπιστεί το ζήτημα, έτσι ώστε να υπάρχει μια όσο το δυνατόν μεγαλύτερη διαφάνεια στην παραγόμενη και εφαρμοζόμενη πολιτική στους κόλπους της Ε.Ε.

Εξίσου σημαντικό θέμα που ανακύπτει είναι το ποια ακριβώς είναι εκείνα τα τομεακά συμφέροντα που έχουν την δύναμη και τους πόρους να επηρεάσουν τις αποφάσεις της Ε.Ε και μέχρι σε ποιο βαθμό. Άλλο βαθμό επηρεασμού έχει μια ομάδα τομεακών συμφερόντων που εκπροσωπεί την Περιφέρεια του Αμβούργου ή της Βαυαρίας στην Ε.Ε και άλλο μια ομάδα ή οποία εκπροσωπεί τα συμφέροντα της Περιφέρειας Ηπείρου ή φτωχών περιφερειών της Νοτίου Ιταλία, Πορτογαλίας κλπ.

Υπάρχουν τεράστιες διαφορές δυναμικότητας ανάμεσα στις ομάδες αλλά και πολλές φορές αντικρουόμενα συμφέροντα. Διαφορετικά συμφέροντα εκπροσωπούνται από την Ένωση Επιχειρήσεων Μετάλλου στην Ε.Ε από την Ένωση Εργαζομένων στις Βιομηχανίες Μετάλλου. Η Ένωση Επιχειρηματιών Μέταλλου πιθανώς να έχει στην διάθεση της ανεξάντλητους οικονομικούς πόρους που βασίζεται στην οικονομική επιφάνεια των μελών της. Η επάρκεια των πόρων της δίνει την δυνατότητα σε αυτή να συντηρεί γραφεία στις Βρυξέλλες, πλήθος συμβούλων κλπ. Στον αντίποδα όμως οι Ένωση Εργατών Μετάλλου μπορεί να απαριθμεί χιλιάδες μέλη που να αποτελούν την κρίσιμη μάζα εκλογής και στήριξης ενός πολιτικού ή και μιας κυβέρνησης Κ-Μ. Στην ουσία πρόκειται λοιπόν για μια συνεχή σύγκρουση τομεακών συμφερόντων με κερδισμένους αυτούς που έχουν καλύτερη στρατηγική, πόρους, επιρροή , συνεκτικότητα κλπ.
Οι Βρυξέλλες αποτελούν κατά κάποιο τρόπο ένα «πεδίο μάχης» ανάμεσα στους εκπροσώπους συμφερόντων που ανταγωνίζονται σε στρατηγικές, κανάλια επιρροής και δύναμη.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

1.1 ΕΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΟΡΙΣΜΟΣ

Με τον όρο Ομάδες Συμφερόντων σύμφωνα με την διαδικτυακή Εγκυκλοπαίδεια Brittanica (2019) εννοούμε κάθε ένωση προσώπων ή ανεξάρτητο δρών ή οργανισμό που οργανώνεται στην βάση ενός ή και περισσοτέρων κοινών συμφερόντων και προσπαθεί να επηρεάσει την δημόσια πολιτική προς τις δικές του προτιμήσεις. Όλες οι Ομάδες αυτές επιθυμούν να επηρεάσουν τις κυβερνητικές αποφάσεις προς όφελος των μελών τους ή ενός μέρους της κοινωνίας ή προς το γενικότερο συμφέρων της κοινωνίας.
Κατά τον Wilson ομάδες συμφερόντων είναι «οργανώσεις με κάποια αυτονομία από την κυβέρνηση και τα πολιτικά κόμματα οι οποίες επιδιώκουν την άσκηση επιρροής στην δημόσια πολιτική» (Hague&Harrop,2005 σελ.300).

Αυτή η προσπάθεια στην ενεργητική της μορφή παίρνει την μορφή του λόμπινγκ κατά το διαδικτυακό λεξικό Oxford Cambridge (2019) και συνίσταται σαν προσπάθεια να πείσεις κάποιον ή κάποιους συνήθως εκλεγμένους μέλη κυβερνήσεων ή υψηλά ιστάμενους αξιωματούχους να υποστηρίξουν νόμους που δίνουν στα συμφέροντα, τα οποία εκπροσωπείς, πλεονέκτημα .

Πιο πρόσφατα οι πολιτικοί Επιστήμονες έχουν αρχίσει να προσεγγίζουν τις ομάδες πίεσης συμφερόντων ως συστατικά στοιχεία δικτύων πολιτικής (policy networks) ή κοινοτήτων πολιτικής (policy communities) (Ball& Peters 2000,σελ 198).

Ο όρος λόμπι προέρχεται από τον προθάλαμο (lobby) της Βρετανικής Βουλής των κοινοτήτων, όπου οι πολίτες μπορούν να πλησιάζουν τα μέλη του κοινοβουλίου για να εκφράζουν τα αιτήματα τους. Κάποιες ομάδες συμφερόντων εξυπηρετούν μόνες τα συμφέροντα τους αλλά υπάρχουν και εταιρείες ή ανεξάρτητοι δρώντες οι όποιοι προσπαθούν να ανοίξουν τις κλειστές πόρτες της εξουσίας για λογαριασμό των εντολέων τους(Hague & Harrop, 2005, σελ 310).
Με βάση τα ανωτέρω οι ομάδες συμφερόντων και οι ενέργειες που κάνουν, όταν ενεργούν (λόμπιγκ) είναι συνυφασμένες έννοιες.
Στην ουσία ο ασκών lobbying είναι ο άνθρωπος που προσπαθεί να ανοίξει τις «πόρτες τις εξουσίας» στους εντολείς του και να αποκομίσει πολιτικά οφέλη για αυτούς. Τα πολιτικά οφέλη μπορεί να είναι η προώθηση μια νομοθετικής ρύθμισης ή η αλλαγή μιας νομοθετικής ρύθμισης πάντα προς το συμφέρον των ομάδων που εκπροσωπεί.
Ενταγμένος σε μια ομάδα συμφερόντων ή να ασκεί λόμπινγκ υπέρ αυτής μπορεί να είναι ένας πρώην ευρωβουλευτής, ένα πρώην Γενικός Δ/ντης της DG BUDGET, ένας πρώην CEO πολυεθνικής εταιρείας ή ένας απλός δικηγόρος που εργάζεται ως στέλεχος εταιρείας που παρέχει αυτού του είδους της υπηρεσίες, αλλά σίγουρα είναι ένα άτομο που διατηρεί υψηλές επαφές και γνωριμίες στα θεσμικά όργανα της Ε.Ε, γνωρίζει καλά την

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ανθρωπογεωγραφία των Βρυξελλών και είναι φυσικά γνώστης για τον τρόπο που παίρνονται οι αποφάσεις και από ποιους.

1.2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η Ιστορία των ομάδων συμφερόντων με την σημερινή τους μορφή άρχισε στην Δύση. Πρωτόλεια μορφή τους αναφύεται στις Η.Π.Α τον 18^{ο} αιώνα περίπου, αλλά και μετά στην Δ. Ευρώπη. Ήταν το χρονικό διάστημα που άρχισαν να γίνονται μεγάλες κοινωνικές αλλαγές, όπως είναι ή εκβιομηχάνιση η αντιπροσωπευτική συμμετοχική δημοκρατία κλπ.
Οι μεγάλες αλλαγές όμως σε επίπεδο κοινωνίας φέρνουν στο προσκήνιο μεγάλα προβλήματα που απαιτούν και ανάλογες λύσεις. Οι πολίτες επιθυμούν να συμβάλουν στην εξεύρεση αυτών των λύσεων και να καταφέρουν να επηρεάσουν την παραγόμενη πολιτική μέσω της συμμετοχής τους σε αυτές τις ομάδες.
Σε εθνικό επίπεδο οι Ομάδες Συμφερόντων με την σύγχρονη μορφή τους άρχισαν να δημιουργούνται στην Ευρωπαϊκή Ήπειρο τον 18^{ο}αιώνα. Θέλησαν να εκφράσουν την νέα εποχή της αντιπροσωπευτικής διακυβέρνησης και να αποτελέσουν ένα δίαυλο επικοινωνίας μεταξύ πολιτών και κυβέρνησης. Υπήρχαν όμως και πρωθύστερα. Η Abolition society (Ένωση για την κατάργηση της δουλείας) ιδρύθηκε το 1787 στην Μεγάλη Βρετανία , όπως και η AntiCorn law league (Ένωση για την κατάργηση του νόμου των σιτηρών) ιδρύθηκε το 1839 στην ίδια χώρα.
Στην Γαλλία η Ένωση για τα δικαιώματα των γυναικών που ιδρύθηκε το 1866 διεκδικούσε το δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες. Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα υπήρχαν ανά την Ευρώπη ιδιαίτερα στις Χώρες με ισχυρή βιομηχανική παραγωγή ισχυρά αγροτικά και επιχειρηματικά συμφέροντα που συνασπίζονταν με σκοπό να επηρεάσουν τις πολιτικές αποφάσεις. Όλα αυτά σε Εθνικό επίπεδο και αφορούσαν κάθε χώρα ξεχωριστά.
Μετά την λήξη του Β' παγκοσμίου πολέμου άρχισε μια κατακλυσμίαια διαδικασία μετασχηματισμού της Ευρώπης. Οι σχέσεις των κρατών της Δυτικής Ευρώπης άλλαξαν ριζικά. Προαιώνιοι εχθροί και Χώρες οι οποίες για αιώνες θεωρούνταν εν δυνάμει εχθροί και εξοπλίζονταν για να πολεμήσει η μία την άλλη αναπτύσσουν φιλικές σχέσεις και αρχίσουν να συνεργάζονται.
Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα, που αποτέλεσε την ενσάρκωση του ονείρου για μια ενωμένη Ευρώπη έκανε τα πρώτα της βήματα το 1951. Με την δημιουργία της ΕΚΑΧ δημιουργούνται και τα πρώτα υπερεθνικά όργανα. Δηλαδή όργανα στα οποία οι συμμετέχοντες εκπρόσωποι των εθνικών κρατών δεν θα πρέπει να θεωρούν τον εαυτό τους εθνικό εκπρόσωπο ή αντιπρόσωπο αλλά θα πρέπει να λειτουργούν με ανεξαρτησία και προς το συμφέρον του οργάνου του οποίου συμμετέχουν. Επομένως και οι αποφάσεις που θα λαμβάνονταν θα ήταν προς την κατεύθυνση του κοινού καλού για την ολοκλήρωση της Ευρώπης. Οι Χώρες που συμμετέχουν, συμφώνησαν να παραχωρήσουν ένα μέρος της εθνικής τους κυριαρχίας πάνω σε σοβαρά ζητήματα με σκοπό την εκπλήρωση αυτής της αποστολής.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Οι αποφάσεις πολιτικής για τον άνθρακα ,τα μεταλλεύματα ,τον χάλυβα, κλπ αφορούσαν και τα έξη κράτη συνολικά που συμμετείχαν στην ΕΚΑΧ. Έτσι για παράδειγμα η ένωση χαλυβουργιών Γερμανίας, εάν ήθελε να περάσει κάποιες ευνοϊκές θέσεις για αυτή , θα έπρεπε να μπορεί να επηρεάσει την απόφαση του υπερεθνικού οργάνου που με την σειρά του την εξέδιδε.

Θα έπρεπε να κοινοποιήσει τις θέσεις της, να ενημερώσει το όργανο για τα θέματα ζωτικού ενδιαφέροντος της και ενδεχομένως να ασκήσει πίεση στον εκπρόσωπο της χώρας της προς την κατεύθυνση εξυπηρέτησης των δικών της συμφερόντων.

Με την συνθήκη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας το 1957 έχουμε την δημιουργία της κοινής αγοράς με κύριες κατευθυντήριες γραμμές την κατάργηση όλων των δασμών και περιορισμών στις συναλλαγές εντός των κρατών που αποτελούσαν την τότε Ε.Ο.Κ, την δημιουργία ενός κοινού εξωτερικού δασμολογίου και την κατάργηση όλων των εμποδίων που στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό. Αμέσως μετά την υπογραφή της άρχισαν να συσπειρώνονται οι αγροτικές οργανώσεις κα οι συνεταιρισμοί με τα εκατομμύρια μέλη τους και να δημιουργούνται ομάδες συμφερόντων με στόχο να ακουστεί η φωνή τους στην νέα μορφή της Ευρώπης που μετασχηματίζεται ραγδαία.

Μέχρι και την δεκαετία του 1970 υπήρχαν μεν οι ομάδες συμφερόντων που δρούσαν στις Βρυξέλλες, αλλά ο ρόλος τους ήταν σαφώς πιο υποδεέστερος και όχι τόσο αναβαθμισμένος.

Όσο διευρύνεται η Ένωση και υπογράφονται νέες συνθήκες, τόσο και περισσότερο οι αποφάσεις που επηρεάζουν την ζωή πολιτών, κλαδικών συμφερόντων, περιφερειών, οικονομικών κλάδων αρχίζουν να ρυθμίζονται από τις Βρυξέλλες Η πρώτη μεγάλη ώθηση έγινε το 1979 όταν για πρώτη φορά έχουμε την άμεση εκλογή εκπροσώπων από τους ευρωπαίους πολίτες στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ευρωβουλευτές καλούνται να αποφασίσουν για τεχνικά θέματα ιδιαίτερης φύσης και η πληροφόρηση που τους παρέχεται από τους κατέχοντες την γνώση (μέλη των ομάδων συμφερόντων) είναι κομβικής σημασίας.

Εν συνεχεία η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη το 1986 προετοίμασε το δρόμο για την μεγάλη εσωτερική αγορά. Έδωσε ώθηση στις εξουσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου.

Το 1992 έχουμε την μεγάλη έκρηξη με την συνθήκη του Μάαστριχτ. Τομείς που η κοινότητα δεν είχε ανάμειξη ή δεν προβλέπονταν ρητά από τις συνθήκες όπως η δημόσια υγεία, η προστασία των καταναλωτών, τα διευρωπαϊκά δίκτυα και η ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας τώρα ρυθμίζεται από αυτή.(N.Nugent, 2010 σελ 108)

Μετά την συνθήκη του Μάαστριχτ τα θέματα που έπρεπε να επιλυθούν ήταν πολύ πολύπλοκα και ιδιαιτέρως τεχνικά. Έπρεπε να ρυθμιστούν λεπτομέρειες που ούτε η Επιτροπή ούτε το κοινοβούλιο ήταν σε θέση να τα γνωρίζουν επαρκώς και σε όλη την έκταση τους.

Τα ίδια τα θεσμικά όργανα κατάλαβαν ότι χωρίς την συμμετοχή των εμπειρογνωμόνων ήταν αδύνατο να παραχθεί νομοθεσία και καλωσόρισαν την συμμέτοχη των ομάδων σαν συμβούλους, συμμετέχοντες και παρατηρητές στα experts groups. Είναι σημαντικό εδώ να σημειωθεί ότι η αναγνώριση τους και η αντιμετώπιση τους ως «προνομιακούς συνομιλητές» έφερε και οικονομικά πλεονεκτήματα προς αυτές με την μορφή της

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

οικονομικής ενίσχυσης αλλά και μια σειρά μη οικονομικά με πρώτο από όλα την παραδοχή και αναγνώριση του σημαντικού ρόλου τους στην διαμόρφωση νομοθεσίας και πολιτικής Αλλά και οι ομάδες συμφερόντων εκείνη την εποχή αναγνώρισαν ότι δεν τους αρκούσε να έχουν μια ενημέρωση από τον εθνικό εκπρόσωπο για τα θέματα που τους αφορούσαν και ήθελαν να έχουν τον δικό τους αντιπρόσωπο και παρατηρητή στα κέντρα λήψης πολιτικών αποφάσεων. Συνεπώς ένα γραφείο στις Βρυξέλλες ήταν απαραίτητο, προκειμένου να έχουν ενημέρωση από πρώτο χέρι για τα τεκταινόμενα.

Αυτές οι εξελίξεις είχαν σαν αποτέλεσμα οι Βρυξέλλες να ανταγωνίζονται πλέον την Ουάσιγκτον αναφορικά με την εγκατάσταση αντιπροσώπων ομάδων συμφερόντων και εργαζόμενων που ασκούν lobbying.

1.3 ΚΑΤΗΓΟΡΕΣ ΟΜΑΔΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

Σε επίπεδο εθνικών κρατών, όταν μιλάμε για ομάδες συμφερόντων μια βασική κατηγοριοποίηση είναι σε προστατευτικές ενώσεις και ομάδες πίεσης (Hague&Harrop, 2005 σελ 302,303). Στις προστατευτικές ενώσεις ανήκουν οι ομάδες συμφερόντων που σαν κύριο μέλημα τους έχουν να προστατέψουν και να αναδείξουν τα συμφέροντα των μελών τους. Τέτοιες ομάδες μπορεί να είναι η ένωση εργοδοτών, εργατικά συνδικάτα, επαγγελματικοί σύλλογοι (ένωση ιατρών) κλπ. Η βασική τους επιδίωξη είναι να προασπίσουν το κοινό συμφέρον τους. Η συμμετοχή τους σε αυτή την ομάδα είναι κλειστή και τα οφέλη που θα αποκομίσουν αφορούν αποκλειστικά τα μέλη αυτής της κλειστής ομάδας

Στον αντίποδα έχουμε τις ομάδες πίεσης που σαν στόχο τους έχουν την προώθηση ενός συγκεκριμένου στόχου. Οι ομάδες αυτές είναι ανοιχτές που σημαίνει ότι μπορεί να συμμετάσχει ο καθένας, και στην περίπτωση που προκύψουν οφέλη τα προσπορίζεται ολόκληρη η κοινωνία και όχι μόνο τα μέλη της (γυναικείες οργανώσεις, οργανώσεις ατόμων με συγκεκριμένες ιατρικές παθήσεις, οργανώσεις προάσπισης δικαιωμάτων ομοφυλοφίλων κλπ). Οι πρώτες είναι προνομιακοί συνομιλητές των κυβερνήσεων και συχνά ζητείται η συμβουλή τους πάνω σε ζητήματα που απασχολούν το κλάδο τους, ενώ οι δευτέρες προσπαθούν να επηρεάσουν την κοινή γνώμη προς την κατεύθυνση των δικών τους επιδιώξεων χρησιμοποιώντας τα Μ.Μ.Ε

Τα όρια είναι πάντως δυσδιάκριτα και ή διαχωριστική γραμμή πολλές φορές ασαφής.

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης ο διαχωρισμός είναι ακόμα πιο δύσκολος λόγω της αοριστίας των δραστηριοτήτων τους και του γεγονότος ότι τα όρια είναι πολλές φορές αρκετά πιο δυσδιάκριτα μεταξύ τους. Μπορεί να υπάρχει μια ομάδα συμφερόντων που σκοπό της να έχει την απορρόφηση αναπτυξιακών προγραμμάτων για τις απομονωμένες νησιώτικές περιοχές αλλά παράλληλα να εργάζεται και για την θαλάσσια προστασία του περιβάλλοντος σε αυτές τις περιοχές.

Ενώ τα πράγματα με τις Εθνικές Ομάδες Συμφερόντων είναι κατά κάποιο τρόπο πιο ξεκάθαρα, στην Ε.Ε υπάρχει αρκετή ασάφεια. Παρόλα αυτά, μια βασική κατηγοριοποίηση αυτών των ομάδων που δρουν στην Ε.Ε είναι σε τέσσερις κύριες κατηγορίες (N.Nugent,2010 σελ. 350) :

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Α) Υποεθνικά επίπεδα κυβέρνησης: Με τον όρο υποεθνικό επίπεδο κυβέρνησης εννοούμε τις περιφερειακές αρχές και τις τοπικές αρχές που υπάρχουν σε κάθε Κ-Μ. Για παράδειγμα η Περιφέρεια Μονάχου ή ο Δήμος Βρυξελλών μπορούν να ανήκουν σε αυτά τα υποεθνικά επίπεδα κυβέρνησης τα οποία προσπαθούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στις διαδικασίες αποφάσεων της Ε.Ε. Ο βαθμός ανάμειξης τους διαφέρει ανάλογα με την αυτονομία και την ελευθερία των κινήσεων που διαθέτουν στα Κ-Μ και ανάλογα με τον αντίκτυπο συγκεκριμένων πολιτικών της Ε.Ε σε περιφερειακά ή τοπικά θέματα. Έτσι τα μεγάλα και ισχυρά Κ-Μ έχουν ισχυρά Υπό-Εθνικά επίπεδα διακυβέρνησης και πολλές πτυχές σημαντικών συμφερόντων επί της Ε.Ε όπως περιβαλλοντολογική, βιομηχανική αποτελούν ένα γόνιμο και εύφορο χώρο δράσης των ομάδων αυτών οι οποίες φροντίζουν να αναπτύξουν διαύλους επικοινωνίας με τα όργανα της Ε.Ε και κυρίως της Επιτροπής.
Στην περίπτωση των μικρών κρατών, όπως η Ελλάδα, που δεν υπάρχει πάντα η ανάγκη για διαρκής και συνεχή παρουσία στις Βρυξέλλες, οι περιφερειακές και τοπικές αρχές συνεργάζονται με την Ε.Ε μέσω των εθνικών τους Κυβερνήσεων ή μέσων κοινών συνδέσμων που δραστηριοποιούνται σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Β) Ιδιωτικές και Δημόσιες Εταιρείες.

Πολλές μεγάλες ιδιωτικές και δημόσιες εταιρείες κυρίως πολυεθνικές που τα στρατηγικά τους συμφέροντα μπορούν να επηρεαστούν από αποφάσεις της Ε.Ε διατηρούν γραφεία προώθησης των συμφερόντων τους στις Βρυξέλλες. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι οι μεγάλες Ευρωπαϊκές αυτοκινητοβιομηχανίες οι βιομηχανίες φαρμάκων κλπ
Κάνοντας μια γρήγορη επισκόπηση του μητρώου διαφάνειες θα βρούμε αρκετές εγγραφές από πολυεθνικές εταιρείες ιδιωτικών συμφερόντων κυρίως από τις Η.Π.Α (Coca-Cola, General Electric, Cargill, Google κλπ)

Γ) Εθνικές Ομάδες Συμφερόντων
Οι Εθνικές Ομάδες συμφερόντων μπορεί να είναι τόσο από τα Κ-Μ όσο και από άλλα Κράτη. Ισχυρά επιχειρηματικά και εμπορικά συμφέροντα όπως η Επιτροπή του Αμερικανικού Εμπορικού Επιμελητηρίου, η οποία διαθέτει βάση στις Βρυξέλλες προς εξυπηρέτηση των σκοπών των μελών της και σύμφωνα με την Susan Danger, επικεφαλής C.E.O του (AMCHAMEU), το εν λόγω επιμελητήριο «ομιλεί» για τις Αμερικανικές Εταιρείες που είναι μέλη του και ασχολείται με θέματα εμπορίου επενδύσεων και θέματα ανταγωνισμού.Η εν λόγω επικεφαλής βραβεύτηκε από το περιοδικό POLITICO το 2016 ανάμεσα στις 20 γυναίκες που επηρεάζουν τα πράγματα στις Βρυξέλλες όπως αναφέρεται στην Ιστοσελίδα της amchameu(2019).
ΟΙ Εθνικές ομάδες συμφερόντων συνήθως εργάζονται είτε μέσω των Εθνικών τους γραφείων στης Βρυξέλλες είτε μέσα μια Ευρωπαϊκή Ομάδα.

Δ) Ευρωπαϊκές Ομάδες Συμφερόντων
Αυτές οι ομάδες προέρχονται από διαφορές χώρες της Ε.Ε και σαν στόχο έχουν να εξυπηρετήσουν τα κλαδικά τους συμφέροντα. Το μεγαλύτερο μέρος

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

των ευρωπαϊκών ομάδων εκπροσωπεί συμφέροντα επιχειρήσεων. Ένα μέρος συμφέροντα πολιτών και ένα σχετικά μικρό μέρος επαγγέλματα.

1.4 ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΘΝΙΚΩΝ ΜΕ ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

Το περιβάλλουν που καλούνται να εργαστούν οι ομάδες συμφερόντων στην Ε.Ε προς επίτευξης των στόχων τους είναι αρκετά διαφορετικό από ότι στα όρια του Εθνικού Κράτους. Το περιβάλλον εντός Ε.Ε είναι πολυεπίπεδο και με πολλούς πόλους εξουσίας και λήψης αποφάσεων. Υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις που δυνητικά δυσκολεύουν το έργο τους σε επίπεδο Ε.Ε. Υπάρχει ένα πολύπλοκο και συνεχώς μεταλλασσόμενο περιβάλλον με ιδιαίτερες απαιτήσεις και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

Η πρώτη σοβαρή διαφοροποίηση είναι ότι, σε αντίθεση με τα μέλη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τα μέλη ενός Εθνικού Κοινοβουλίου έχουν πιο «ευήκοα ώτα » στις απαιτήσεις των ομάδων συμφερόντων και είναι πιο πιθανόν να υποκύψουν στις πιέσεις που δέχονται, γιατί έχουν σαν στόχο την επανεκλογή τους. Έχουν άμεση ανάγκη τους ψηφοφόρους τους, γιατί τους εξασφαλίζουν την παραμονή τους στην εξουσία. Οι βουλευτές των εθνικών κοινοβουλίων εκλέγονται, ενώ τα μέλη της commission διορίζονται.

Η δεύτερη διαφοροποίηση είναι ότι υπάρχει μια εξόχως πολύπλοκη κατανομή εξουσίας στην Ε.Ε που μπορεί να δυσχεράνει τις ομάδες συμφερόντων να καταστρώσουν και να υλοποιήσουν μια αποτελεσματική στρατηγική άσκηση πίεσης και έτσι άθελα τους να μην κατορθώσουν να πετύχουν να ασκήσουν την πίεση που ήθελαν όπως υποστηρίζει ο (A.Dur 2008, σελ.6)

Σαν τρίτη διαφοροποίηση θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι το γεγονός ότι, μόλις οι εκλεγμένοι Εθνικοί πολιτικοί λάβουν θέση για ένα θέμα, θα είναι δύσκολο να αλλάξουν την γνώμη κατόπιν πιέσεων της ομάδας συμφέροντος, γιατί θα φανούν ασυνεπείς και ανακόλουθοι προς τους ψηφοφόρους τους οποίους εκπροσωπούν με συνέπεια να χάσουν μέρος από την εμπιστοσύνη τους κατά την ανάλυση του (A.Dur 2008 σελ.7).

Τέλος σημαντικός παράγοντας είναι ότι υπάρχει στενή διασύνδεση σε ένα Εθνικό Κράτος των πολιτικών κομμάτων και των ομάδων συμφερόντων. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε πιο πρόσφορο έδαφος επικοινωνίας και συνδιαλλαγής με τον Εθνικό πολιτικό σε σχέση με ένα Ευρωπαίο πολιτικό που ναι μεν ανήκει σε κάποια Ευρωπαϊκή πολιτική ομάδα και προέρχεται από κάποιο ευρωπαϊκό κόμμα, αλλά οι δεσμοί του δεν είναι τόσο ισχυροί και εξαρτώμενοι, όπως στην περίπτωση ενός πολιτικού Εθνικής Κυβερνήσεως.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

2.1 ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ Ε.Ε

Το ζήτημα του βαθμού επιρροής των ομάδων συμφερόντων στην Ε.Ε είναι κεφαλαιώδους σημασίας για όσους ενδιαφέρονται να κατανοήσουν τον τρόπο που παίρνονται οι αποφάσεις στα πλαίσια της Ε.Ε. Υπολογίζεται ότι ένα αριθμός περίπου 15.000 με 20.000 εργαζομένων δουλεύουν επίσημα ή ανεπίσημα για τις ομάδες συμφερόντων στις Βρυξέλλες και ασκούν ή προσπαθούν να ασκήσουν την επιρροή τους προς όφελος των μελών ή των πελατών τους.

Παρόλο που υπάρχει έντονη φιλολογία σχετικά με το ζήτημα, κατά πόσο επηρεάζουν τις εξελίξεις και την παραγόμενη πολιτική στην Ε.Ε αυτές οι ομάδες, ξεκάθαρη επιστημονική και τεκμηριωμένη απάντηση δεν μπορεί να δοθεί. Υπάρχουν αρκετές μελέτες και σημαντική βιβλιογραφία αναφορικά για τον τρόπο που επηρεάζουν οι ομάδες πίεσης σε Εθνικό επίπεδο αλλά στα πλαίσια της Ε.Ε δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία. Τα αποτελέσματα επιπλέον των μελετών που έχουν γίνει για αυτές, πολλές φορές είναι αλληλοσυγκρουόμενα και αντιφατικά, για να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα αναφορικά με το βαθμό επιρροής των ομάδων συμφερόντων στην παραγόμενη πολιτική της Ε.Ε

Τρία είναι τα καίρια ζητήματα προς αντιμετώπιση, που εμποδίζουν τους μελετητές να εξάγουν ασφαλή συμπεράσματα πάνω στην επιρροή των ομάδων συμφερόντων στην Ε.Ε. όπως αναλύει ο (A.Dur 2008, σελ 2)
Το πρώτο αφορά το γεγονός ότι δεν μπορεί να δοθεί ένας σαφής ορισμός των εννοιών «Δύναμη και επιρροή» που να είναι κοινά αποδεκτό από όλους. Το δεύτερο εμπόδιο σχετίζεται με την διερεύνηση και παρακολούθηση των δρόμων επιρροής και το τρίτο εμπόδιο σχετίζεται με την ακριβή μέτρηση της επιρροής αυτής.

Ανεξάρτητα από τις εγγενείς δυσκολίες του θέματος οι μελετητές έχουν καταλήξει σε ορισμένα συμπεράσματα αναφορικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα και τον βαθμό διείσδυσης και επιρροής αυτών των ομάδων στην διαδικασία παραγωγής και εφαρμογής πολιτικών στην Ε.Ε.

Ο πρώτος παράγοντας είναι οι πόροι που διαθέτουν αυτές οι ομάδες. Οι πόροι αυτοί μπορεί να μεταφραστούν σε όρους χρηματικούς, τεχνικών γνώσεων, πολιτικής υποστήριξης, πρόσβαση σε πληροφορίες εμπειρογνωμοσύνης κλπ . Όσο πιο πολλούς πόρους διαθέτουν οι ομάδες αυτές τόσο πιο εύκολο θεωρητικά γίνεται το έργο τους.

Οι ομάδες συμφερόντων μπορούν να χρησιμοποιήσουν τους πόρους που διαθέτουν, προκειμένου να υποστηρίξουν ένα πολιτικό στην εκλογή του, ο οποίος βρίσκεται πιο κοντά στα συμφέροντα τους και εν συνεχεία αυτός ο πολιτικός να τα προωθήσει από την θέση που κατέχει στην Ε.Ε με ευνοϊκές ψηφοφορίες προς όφελος τους.

Η πρόσβαση σε εξειδικευμένες πληροφορίες της οικονομίας της αγοράς, η παροχή εμπειρογνωμοσύνης αναφορικά με τα αποτελέσματα πολιτικών που

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

πρόκειται να ακολουθηθούν και τυχόν προβλήματα που μπορούν να ανακύψουν κατά την επιλογή μιας συγκεκριμένης πολιτικής, έχουν την σημασία τους και δίνει στην ομάδα συμφερόντων που κατέχει αυτή την γνώση περισσότερη δύναμη να επηρεάζει τα πράγματα και τις πολιτικές.

Η οικονομική δυνατότητα να διατηρεί κάποιος γραφείο στις Βρυξέλλες με πολλούς εξειδικευμένους συνεργάτες (δικηγόρους , λογιστές, τεχνοκράτες κλπ) δίνει προβάδισμα στις θέσεις του και τυχόν αυξάνει την επιρροή του.

Κάνοντας μια σχετική έρευνα στο «Μητρώο διαφάνειας» την επίσημη ιστοσελίδα, στην οποία είναι υποχρεωμένοι να εγγράφονται όλες οι ομάδες συμφερόντων, θα δούμε μεγάλες διαφορές στους οικονομικούς πόρους που έχουν αυτές οι ομάδες . Υπάρχουν ομάδες συμφερόντων που απασχολούν πολλούς υπαλλήλους και ο ετήσιος προϋπολογισμός τους ανέρχεται σε αρκετά εκατομμύρια ευρώ και άλλες με πενιχρά μέσα και με λίγες χιλιάδες ευρώ προϋπολογισμό.

Τα επιχειρηματικά συμφέροντα μπορεί να έχουν ιδιαίτερη επιρροή, διότι διοικούν πολλούς πολιτικά χρήσιμους πόρους, όπως χρήματα και εμπειρογνωμοσύνη, τα οποία αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης για πρόσβαση σε πολιτικούς φορείς αποφάσεων καθώς και για ευνοϊκές αποφάσεις πολιτικής όπως υποστηρίζουν οι (Dur, Bernhagen , Marshall 2015 σελ.1).

2.2 ΑΣΚΗΣΗ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ- CEFIC

Θα χρησιμοποιηθεί το παράδειγμα της CEFIC προκείμενου να καταδείξουμε την οικονομική δύναμη ως παράγοντα επηρεασμού. Η CEFIC (The European chemical industry council με αριθμό μητρώου καταχώρησης -64879142323-90- σύμφωνα με το μητρώο διαφάνειας της Ε.Ε (2019) είναι μια από τις μεγαλύτερες ομάδες συμφερόντων στην Ε.Ε .

Η Ε.Ε είναι η δεύτερη μεγαλύτερη παραγωγός χημικών ουσιών στον κόσμο με πρώτη την Κίνα. Οι ετήσιες πωλήσεις χημικών αγγίζουν το ιλιγγιώδες νούμερο των 542 δισεκατομμυρίων ευρώ για το έτος 2017. Είναι ο πρώτος κλάδος σε προστιθέμενη αξία στην Ε.Ε Ο κλάδος της Χημικής Βιομηχανίας στην Ε.Ε είναι από τους ισχυρότερους και με στρατηγικά συμφέροντα τόσο εντός όσο και εκτός Ε.Ε. Απασχολεί ένα σημαντικό ποσοστό εργαζομένων και για ορισμένα Κ-Μ είναι βασικός μοχλός ανάπτυξης και εξωστρέφειας. Οι χημικές βιομηχανίες της Ολλανδίας, Γερμανίας, Γαλλίας κλπ έχουν πολυσχιδείς δραστηριότητες που εμπλέκονται και επηρεάζουν πολλούς τομείς και συμφέροντα. Από βασικοί προμηθευτές πρώτων υλών για τις μικρότερες χημικές βιομηχανίες άλλων Κ-Μ μέχρι ζωτικά συμφέροντα στην αλυσίδα συσκευασίας τροφίμων αλλά και στην αγροτική παραγωγή μέσω της παράγωγης χημικών λιπασμάτων.

Σύμφωνα με το μητρώο διαφάνειας της Ε.Ε(2019) η CEFIC έχει δηλώσει ως συμφέροντα του οργανισμού τομείς από την έρευνα και την καινοτομία έως την δημόσια υγεία, Διεθνή συνεργασία και ανάπτυξη, δράση για το κλίμα, εξωτερική πολιτική και ασφάλεια, μεταφορές, περιβάλλον, τελωνεία, φορολογία κ.ο.κ. Μόνο για το έτος 2017 η εκτίμηση των ετήσιων δαπανών της για δραστηριότητες που καλύπτονται από το μητρώο ανέρχονται στο ποσό των 12.300.000 Ευρώ.

Ο αριθμός των εμπλεκομένων ατόμων που απασχολεί για Ευρωπαϊκά θέματα είναι 76 και μεταφραζόμενο σε ισοδύναμο πλήρους απασχόλησης σε

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

46 άτομα προσωπικό. Από έρευνα στο μητρώο μόνο για το 2018 εκτός των άλλων δραστηριοτήτων της είχε 18 συναντήσεις με (Επιτρόπους, Γενικούς Δ/ντες, και μέλη του cabinet). Από το 2014 ο αριθμός αυτών των συναντήσεων ανέρχεται σε 78.
Οι εκπρόσωποι της συμμετέχουν σε πληθώρα ομάδων εργασίας είτε ως μέλη, είτε ως παρατηρητές όπως η technical expert group for food contact materials (μέλος), Sevezo expert group (Μέλος και Παρατηρητής), Raw materials supply group (Μέλος) κλπ
Από στοιχεία που αντλήθηκαν από την καταχώρηση της ο ετήσιος προϋπολογισμός της (όχι μόνο για υποθέσεις Ε.Ε) ανέρχεται στο ποσό των 41 εκατομμυρίων ευρώ και τα συνολικά απασχολούμενα άτομα σε 150.
Σημαντικός παράγοντας που ενισχύει την δύναμη και επιρροή της ομάδας συμφερόντων είναι η οικονομική επιρροή και πίεση που μπορεί να ασκήσει αυτή η ομάδα στην οικονομία και στην κοινωνία στο σύνολο της. Η χημική βιομηχανία, το τραπεζικό σύστημα, οι εταιρείες κατασκευής αυτοκινήτων κλπ για ορισμένες περιφέρειες και Κ-Μ αποτελούν τον βασικό μοχλό ανάπτυξης τους.
Ποιός μπορεί να φανταστεί την Ολλανδία και την Γερμάνια χωρίς τις μεγάλες χημικές βιομηχανίες της ή την Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία χωρίς τις αυτοκινητοβιομηχανίες; Ή από την άλλη πλευρά μπορεί να φανταστεί κανείς τις χώρες του Ευρωπαϊκού νότου χωρίς την αγροτική τους οικονομία; Οι σημαντικοί οικονομικοί κλάδοι αλλά και οι μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες απασχολούν χιλιάδες εργαζομένους, συνεισφέρουν στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν σε αρκετά μεγάλα βαθμό και έχουν στρατηγικά συμφέροντα όχι μόνο στην Ε.Ε αλλά παγκοσμίως και συνεπώς η επιρροή που μπορούν να ασκήσουν είναι μεγάλη. Ο λόγος τους και οι προτάσεις τους εισακούγονται πιο εύκολα, γιατί στα πλαίσια αύξησης των επενδύσεων ή της απασχόλησης η συμβολή των μεγάλων « παιχτών » της οικονομίας είναι απαραίτητη τόσο σε κλαδικό επίπεδο όσο και σε εταιρικό.
Οι μεγάλες εταιρείες έχουν και την οικονομική ευρωστία αλλά και την πολιτική δύναμη να κινητοποιήσουν δυνάμεις προς το μακροχρόνιο όφελος τους χωρίς να είναι πάντα ορατές στο προσκήνιο.
Μακροπρόθεσμα οι πλέον επιτυχημένες εκστρατείες κινητοποίησης εναντίον μιας πολιτικής ή υπέρ ενός ζητήματος είναι αυτές που καλλιεργούν το κατάλληλο κλίμα, χωρίς να καταφεύγουν απαραίτητα σε ανοιχτή αντιπαλότητα (Ball & Peters, 2000, σελ 207).

2.3 ΑΣΚΗΣΗ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ –COPA –COGECA

Παράλληλα με την οικονομική επιρροή συμβαδίζει και η πολιτική επιρροή που διαθέτει κάθε ομάδα. Η Χώρα μας έχει αξιοσημείωτα συμφέροντα στο πεδίο της αγροτικής παραγωγής με αρκετά ισχυρές συνδικαλιστικές οργανώσεις με χιλιάδες μέλη. Τα μέλη αυτά μπορούν να επηρεάζουν την εκλογή βουλευτών και εν συνεχεία να πιέσουν για την συμμετοχή τους στην Εθνική κυβέρνηση Έτσι μια εθνική συνδικαλιστική οργάνωση που εκπροσωπεί τα συμφέροντα των βαμβακοπαραγωγών Θεσσαλίας, η όποια διατηρεί καλές σχέσεις με την κυβέρνηση, είναι αναμενόμενο ότι στο συμβούλιο υπουργών γεωργίας, όταν συζητούνται σχετικά θέματα, ο Έλληνας υπουργός θα λειτουργήσει

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

προστατευτικά υπέρ της ομάδας συμφερόντων στην οποία πιθανόν να οφείλει και την εκλογή του ως βουλευτής.

Οι αγροτικές ενώσεις με τους χιλιάδες ψηφοφόρους σε κάθε Κ-Μ έχουν πολιτική δύναμη να επηρεάζουν εκπροσώπους τόσο σε Εθνικό επίπεδο, έτσι ώστε ή φωνή κάθε Κ-Μ να συμβαδίζει με τα συμφέροντα τους ή της επιδιώξεις τους, όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο - Ευρωκοινοβουλίου και Επιτροπής.

Έχουν την δύναμη να κινητοποιήσουν χιλιάδες μέλη τους και να αποτελέσουν το θέμα της επικαιρότητας για αρκετό καιρό. Όλοι οι πολιτικοί ή σχεδόν όλοι αναλογίζονται το τεράστιο πολιτικό κόστος που θα είχε μια απόφαση ή όποια καταφανώς έπληττε τα συμφέροντα μιας ομάδας με τέτοια πολιτική ισχύ. Είναι αυτονόητο ότι κανένας επίτροπος γεωργικών υποθέσεων ή ο πρόεδρος της Επιτροπής δεν θα ήταν ευχαριστημένος με το θέαμα χιλιάδων αγροτών που διαδήλωναν συστηματικά και καθημερινά, προκειμένου να επιβάλλουν ή να ανατρέψουν μια νομοθετική ρύθμιση. Πρώτα από όλα δημιουργεί ρήγμα στην έξωθεν καλή μαρτυρία και στην εικόνα που θέλει να έχει και να προβάλει για τον εαυτό της η Ε.Ε προς τα έξω. Συνήθως οι ομάδες με πολυάριθμους υποστηρικτές και την ανάλογη πολιτική δύναμη έχουν και πιο δυναμική παρουσία κατά την διάρκεια των κινητοποιήσεων τους και μπορούν εύκολα να στρέψουν την κοινή γνώμη ευνοϊκά προς τις διεκδικήσεις τους.

Οι ομάδες συμφερόντων όχι μόνο ανταποκρίνονται αλλά προσπαθούν να κυριαρχήσουν επί της κοινής γνώμης όπως αναφέρει ο (A Dur 2018 σελ.1)
Μια ομάδα συμφερόντων με ισχυρά συμφέροντα πάνω σε ένα συγκεκριμένο θέμα, εάν δει ότι δεν μπορεί να πάρει το επιθυμητό πολιτικό αποτέλεσμα για αυτή, άμεσα θα το επιδιώξει εμμέσως μέσω της κινητοποίησης και διαμόρφωσης της κοινής γνώμης συμφώνα με τον (A.Dur 2018 σελ.3).
Η Ε.Ε και τα θεσμικά της όργανα είναι μέρος της κοινωνίας. Αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της. Οφείλουν να γίνονται και πομποί και δέκτες μηνυμάτων και να προσαρμόζουν ανάλογα την πολιτική τους προς όφελος των ευρωπαίων πολιτικών, όταν το επιβάλλουν οι συνθήκες. Δεν μπορούν να μένουν απαθείς, όταν με τις αποφάσεις πιθανόν να πλήττονται χιλιάδες ή εκατομμύρια πολίτες της Ε.Ε. Οι ομάδες λοιπών συμφερόντων με την πολιτική δύναμη που κατέχουν αποτελούν και πολίτικο δίαυλο επικοινωνίας μεταξύ λαών και οργάνων Ε.Ε
Όταν υπογράφηκε η Συνθήκη της Ρώμης το 1957 και φάνηκαν οι πρώτες διατάξεις πλαίσιο περί εφαρμογής της Κοινής Αγροτικής Πολίτικης οι αγρότες και τα συνδικάτα τους μαζί με τους συνεταιρισμούς τους διαπίστωσαν σχεδόν αμέσως την αναγκαιότητα να ακουστεί ή φωνή τους και να προωθηθούν τα συμφέροντα τους στα πλαίσια της παραγόμενης πολιτικής της Ε.Ε

Ένα χρόνο μετά την 6 Σεπτεμβρίου 1958 κάνει την εμφάνιση της η COPA (Committee of Professional Agricultural Organizations), ο πρώτος Ευρωπαϊκός Οργανισμός, που στόχο έχει την εκπροσώπηση των αγροτών. Η COPA εκτός από την εκπροσώπηση των αγροτών είχε και έχει σαν στόχο να εξετάζει κάθε αντικείμενο που αφορά την Κ.Α.Π, να αναζητεί λύσεις επί των θεμάτων που δημιουργούνται στη εφαρμογή της αγροτικής πολιτικής και τέλος να διατηρούν και να εξελίσσουν τις σχέσεις τους με τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε και τους αξιωματούχους τους για την προώθηση κοινών βέλτιστων λύσεων επί των θεμάτων που αντιμετωπίζει ο αγροτικός τομέας. Στην αρχή της δημιουργία της είχε κάτω από την ομπρέλα της 13 οργανισμούς από 6

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Κ-Μ, ενώ σήμερα εκπροσωπεί 60 οργανισμούς από όλα τα Κ-Μ, καθώς και 36 οργανισμούς από Χώρες συνεργαζόμενες με την Ε.Ε.

Ένα χρόνο αργότερα από την COPA το 1959 οι Ευρωπαϊκές αγροτικές συνεταιριστικές ενώσεις δημιούργησαν την COGECA(General Committee for Agricultural Cooperation in the E.U). Η Εκτελεστική γραμματεία της COPA και της COGESA συγχωνευτήκαν το 1962 σύμφωνα με τον επίσημο διαδικτυακό τόπο της Cogeca.

Η COGESA σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα της (2019) σήμερα εκπροσωπεί περισσότερους από 40.000 συνεταιρισμούς με σύνολο εργαζομένων πάνω από 660.000 και με την συνεισφορά τους στο Α.Ε.Π της Ε.Ε να αγγίζει τα 300 δισεκατομμύρια ευρώ.

Η Πολιτική επιρροή που μπορούν να ασκήσουν αυτές οι οργανώσεις είναι τεράστια. Εκπροσωπούν εκατομμύρια εργαζομένους στον αγροτικό τομέα την αλιεία την κτηνοτροφία την υλοτομία κλπ. Η ίδια η Ε.Ε τους έχει καταστήσει προνομιακούς συνομιλητές της. Τα προεδρεία τους έχουν πολύ συχνά επαφές με τους επίτροπους για συναφή θέματα αλλά και με μέλη του γραφείου τους, με τους Γενικούς τους Δ/ντες κλπ Τα γραφεία τους στις Βρυξέλλες απασχολούν πολυάριθμο προσωπικό και ο ετήσιος προϋπολογισμός τους για την κάλυψη των δαπανών τους είναι αρκετά υψηλός.

2.3 ΑΛΛΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ

Εκτός όμως από τους πόρους και την πολιτική δύναμη που τυχόν κατέχουν αυτές οι ομάδες ένας αποφασιστικός παράγοντας που ενισχύει την θέση της και την δυνατότητα να επιτύχει τους στόχους της είναι και τα ιδιαίτερα διαθρωτικά χαρακτηριστικά της ομάδας όπως το μέγεθος, ο τύπος συμμετοχής, ή εσωτερική της οργάνωση και ο βαθμός γεωγραφικής συγκέντρωσης όπως υποστηρίζει ο (A.Dur 2008 σελ 4).

Όσο πιο μεγάλη και πιο πολυπληθής είναι η ομάδα, τόσο αυξάνει και την πολιτική της νομιμοποίηση. Η ευρεία πολιτική της νομιμοποίηση κάνει πιο εύκολη την πρόσβαση της στα θεσμικά όργανα της Ε.Ε και την καθιστά προνομιακό συνομιλητή. Όταν κάποιος εκπροσωπεί μια σημαντική μερίδα συμφερόντων σε ένα συγκεκριμένο τομέα είναι λογικό και να ομιλεί από θέση ισχύος και η θέση του να είναι πλεονεκτικότερη έναντι άλλων.

Η εσωτερική οργάνωση συμβάλει στην δυναμικότητα της ομάδας. Ομάδες ιεραρχικά δομημένες με κατανομή ρόλων και αρμοδιοτήτων λειτουργούν καλύτερα και έχουν πιο καλά αποτελέσματα από αυτές που έχουν χαλαρούς δεσμούς έχουν ελλιπή οργάνωση και υπάρχουν εσωτερικές συγκρούσεις και διαφωνίες εντός της ομάδας όπως αναφέρει ο (A.Dur 2008 σελ.4)

Μια καλή εσωτερική οργάνωση συμβάλει και στην συνεκτικότητα της ομάδας. Όταν ή ομάδα δεν διαθέτει ένα μίνιμουμ βαθμό ελάχιστης συνεκτικότητας ούτε οι θέσεις της μπορούν να γίνουν σαφείς και πλήρως κατανοητές αλλά και σαν γεγονός το ίδιο την αποδυναμώνει λειτουργικά.

Τέλος η γεωγραφική συγκέντρωση ευνοεί τις ομάδες που εκπροσωπούν τα συμφέροντα, τα όποια είναι συγκεντρωμένα σε μια περιοχή, από το να υπάρχει διασπορά τους σε όλη την επικράτεια της Ε.Ε. Υπάρχει καλύτερη

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

εξοικονόμηση των πόρων και οι ομάδες μπορεί να είναι πιο συνεκτικές και αποτελεσματικές κατά την ανάλυση του (A.Dur 2008 σελ 4).

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

ΟΙ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΤΟΥ LOBBYING στην Ε.Ε

Οι ομάδες συμφερόντων στην Ε.Ε έχουν σαν στόχο, όπως έχει ειπωθεί, να επηρεάσουν την παραγομένη πολιτική και την νομοθεσία προς όφελος των μελών τους. Βασική επιδίωξη τους είναι να αποκτήσουν πρόσβαση και ερείσματα στα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. Κυρίως στόχος τους είναι η Επιτροπή και εν συνεχεία το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το μεν Συμβούλιο Υπουργών έρχεται σε δεύτερη μοίρα, γιατί αποτελείται από εκπρόσωπους Κ-Μ, για τους οποίους θα μπορεί να υπάρχει πίεση από τις εθνικές ομάδες που δρουν σε κάθε Κ-Μ. Το δε Ευρωπαϊκό Δικαστήριο λόγω της φύσης του σαν θεσμός δεν είναι και τόσο εύκολα προσβάσιμο στις ομάδες αυτές.

3.1 ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι το υπερεθνικό όργανο της Ε.Ε, το οποίο έχει τον κρίσιμο ρόλο της παραγωγής πολιτικής αλλά και κατέχει σχεδόν το ¨μονοπώλιο¨ παραγωγής νομοθεσίας. Είναι ο κύριος υπεύθυνος για την ανάπτυξη νομοθετικών πρωτοβουλιών στην Ε.Ε.
Εξαιτίας του γεγονότος αυτού αποτελεί και την πρωταρχική στόχευση των ομάδων συμφερόντων, προκειμένου να έχουν πρόσβαση στην παραγωγή νομοθεσίας αλλά και σε τομείς πολιτικού ενδιαφέροντος τους. Μετά την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς η περισσότερη νομοθετική δραστηριότητα στην Ε.Ε αφορά την ρύθμιση των αγορών στην οποία οι επιχειρήσεις είναι ενεργές σύμφωνα με τους (Dur, Marshall, Bernhagen 2013 σελ 1).

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

Ο ρόλος της Επιτροπής για ανάπτυξη νομοθεσίας είναι κομβικής σημασίας ανάμεσα στα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο μπορούν να ασκήσουν πίεση στην Επιτροπή για την ανάληψη νομοθετικής πρωτοβουλίας πάνω σε θέματα ενδιαφέροντος τους αλλά η Επιτροπή έχει αυτή την αποκλειστική αρμοδιότητα(άρθρο 17,ΣΕΕ).

Ο ρόλος αυτός που καλείται να διαδραματίσει η Επιτροπή σε αυτό τον τομέα είναι ιδιαίτερα δύσκολος. Απαιτούνται εξειδικευμένες γνώσεις και παροχή βοήθειας που μόνο οι εμπειρογνώμονες και εξειδικευμένοι τεχνοκράτες διαθέτουν. Η Επιτροπή αντιλήφθηκε ότι δεν θα μπορούσε να διαδραματίσει τον κρίσιμο ρόλο που της ανατέθηκε από τις συνθήκες χωρίς την συνδρομή τους. Ιδιαίτερα μετά την συνθήκη του Μάαστριχτ που οι τομείς αρμοδιότητας της Ε.Ε αναπτύχθηκαν ραγδαία τον ρόλο του από ¨μηχανής θεού¨ στο ζήτημα της παροχής πληροφορίας και τεχνογνωσίας έδωσαν οι ομάδες συμφερόντων.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Εδώ θα πρέπει να τονισθεί ότι ή ίδια η Επιτροπή με ενέργειες και πρωτοβουλίες αναβάθμισε και ενίσχυσε των ρόλο των ομάδων αυτών προκειμένου να αποκτήσει κρίσιμες πληροφορίες, που αλλιώς δεν θα είχε στην διάθεση της, αλλά και πολύτιμη τεχνική βοήθεια πάνω σε εξειδικευμένα ζητήματα.

Επιπρόσθετα θα πρέπει να τονισθεί το γεγονός ότι εξοπλίζεται με την αρτιότητα των τεχνικών προτάσεων που παρέχουν οι εμπειρογνώμονες των ομάδων συμφερόντων, προκειμένου οι νομοθετικές της προτάσεις να περάσουν την «σκόπελο» της έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Η Επιτροπή δεν έχει στην διάθεση της ούτε αρκετούς ανθρωπίνους πόρους αλλά και το προσωπικό που διαθέτει δεν θα ήταν ποτέ δυνατό να έχει μια τόσο βαθιά και εκτενή γνώση τόσο διαφορετικών μεταξύ τους αλλά και πολύπλοκων ταυτόχρονα θεμάτων.

Προκειμένου λοιπόν η Επιτροπή να παρουσιάσει μια νομοθετική της πρόταση που να είναι και καλά τεκμηριωμένη και τεχνικά άρτια έχει προηγηθεί μια σχετική προετοιμασία και σε αυτή την διαδικασία προετοιμασίας σημαντικό ρόλο διαδραματίζει το δίκτυο συμβουλευτικών επίτροπων της Επιτροπής.

Το δίκτυο αυτό αποτελείται από δύο κύριες κατηγορίες επιτροπών (N.Nugent 2010 σελ :190, 191)

Α) Επιτροπές εμπειρογνωμόνων που αποτελούνται από υπάλληλους των Κ-Μ αλλά και διαφόρους άλλους ειδικούς εμπειρογνώμονες επί του θέματος που ασχολείται η επιτροπή και
Γνωμοδοτικές επιτροπές.

Β) Οι γνωμοδοτικές επιτροπές αποτελούνται από εκπροσώπους ομάδων συμφερόντων, οργανώνονται και χρηματοδοτούνται από την επιτροπή χωρίς καμία αναφορά στις κυβερνήσεις των Κ-Μ (N. Nugent 2010 σελ. 191).

Στις γνωμοδοτικές επιτροπές αυτές μπορούμε να βρούμε από εκπροσώπους των Ευρωπαίων Χημικών Βιομηχανιών, ως εκπροσώπους συνδικαλιστικών και άλλων φορέων εργαζομένων, εκπροσώπους συνεταιριστικών γεωργικών οργανώσεων κλπ.

Τα μέλη των επίτροπων αυτών που διορίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να προσφέρουν τις εξειδικευμένες γνώσεις τους είναι αναγκαία για την Επιτροπή, γιατί δίνουν λύση στο πρόβλημα της εξειδικευμένης τεχνικής βοήθειας από την μία πλευρά, αλλά και από την άλλη ικανοποιούν και τους ενδιαφερόμενους, γιατί έτσι έχουμε άνοιγμα της διαδικασίας παράγωγης νομοθεσίας στην κοινωνία, έτσι ώστε αυτή παράγωγη να μην είναι μια στενά γραφειοκρατική υπόθεση αλλά και υπόθεση της Ευρωπαϊκής Κοινωνίας συνολικά με την συμμετοχή πολιτών, οργανώσεων και τομεακών συμφερόντων.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι εκεί που χτυπάει η καρδιά του Ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Το Σώμα των επιτρόπων είναι ένα κατεξοχήν όργανο που παράγεται η πολιτική στην Ε.Ε. Μπορεί να στρέψει την πολιτική σε τομείς που πριν δεν είχαν τόσο βαρύνουσα σημασία αλλά και να αναλάβει πρωτοβουλίες για να ρυθμίσει κανονιστικά τομείς που πριν αποτελέσουν αρμοδιότητα των Κ-Μ.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Ένας κανονισμός ή μια οδηγία της επιτροπής επί παραδείγματι για την απαγόρευση χρήσης κάποιων φυτό- φαρμάκων ή λιπασμάτων για τις αγροτικές καλλιέργειες που επηρεάζουν το περιβάλλον ή την ανθρώπινη υγεία μπορεί να έχει τόσο μεγάλο αντίκτυπο στις χημικές βιομηχανίες που παρασκευάζουν και πωλούν αυτά τα προϊόντα στην Ε.Ε που ίσως θεωρητικά να οδηγούσε σε διακοπή της λειτουργίας τους.
Χιλιάδες εργαζόμενοι ή από την άλλη πλευρά εργοδότες μπορούν να επηρεαστούν στην καθημερινότητα τους από έναν εκδοθέν κανονισμό της Επιτροπής σχετικά με την ευέλικτη εργασία ή τα μέτρα ασφάλειας και προστασίας των εργαζομένων στους χώρους εργασίας τους.
Επομένως εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις θα πρέπει να μεριμνούν ότι οι πολιτικές πρωτοβουλίες που καταθέτει η Επιτροπή όχι μόνο δεν θα θίγουν τα συμφέροντα τους αλλά τα προωθούν.
Τα γραφεία των Επιτρόπων αλλά και οι ίδιοι οι Επίτροποι καθημερινά κατακλύζονται με πάρα πολλά ενημερωτικά σημειώματα, ηλεκτρονική αλληλογραφία, προκειμένου οι ομάδες συμφερόντων να γνωστοποιήσουν την θέση τους πάνω σε θέματα πολιτικής που ανήκουν στο χαρτοφυλάκιο που διαχειρίζεται την συγκεκριμένη περίοδο ο εκάστοτε επίτροπος.
Προσκλήσεις σε γεύματα εργασίας ή συναντήσεις για παρουσίαση των θέσεων των ομάδων συμφερόντων εντάσσονται στην καθημερινή ατζέντα ενός επιτρόπου. Όπως θα παρουσιασθεί σε επόμενο κεφάλαιο οι συναντήσεις αυτές αποτελούν αντικείμενο καταγραφής του « Μητρώου Διαφάνειας» στα πλαίσια της ενίσχυσης της δημόσιας λογοδοσίας και της διαφάνειας στους κόλπους της Ε.Ε.
Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η παραίτηση του Ευρωπαίου Επιτρόπου υγείας John Dalli το 2012. Όταν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή άρχισε τις εργασίες της το 2012 για την κατάρτιση νομοθεσίας για τα καπνικά (anti-tobacco legislation) αμέσως οι παραγωγοί καπνού και οι λιανοπωλητές άρχισαν εκστρατεία λόμπινγκ. Ο εν λόγω επίτροπος αναγκάσθηκε σε παραίτηση εν μέσω ισχυρισμών ότι προσπάθησε να “πουλήσει επιρροή” σε μια σουηδική εταιρεία παραγωγής καπνικών προϊόντων όπως αναφέρουν οι (Dur, Bernhagen , Marshall 2013 σελ.2).
Εκτός όμως από την κορυφή που είναι οι επίτροποι και τα μέλη του γραφείου τους κάτω από αυτούς υπάρχει ένας ολόκληρος γραφειοκρατικός μηχανισμός από Γενικές Δ/νσεις, μονάδες και μηχανισμοί που αποτελεί εξίσου στόχευση των ομάδων συμφερόντων προκειμένου να δώσουν ή να αντλήσουν πληροφορίες αναφορικά με ένα θέμα ενδιαφέροντος τους.
Η πολιτική είναι για να λύνει θέματα και όχι να δημιουργεί περισσότερα Το ίδιο ακριβώς θεωρητικά συμβαίνει και με τις προτάσεις πολιτικής στην Ε.Ε. που διαμορφώνονται στους κόλπους της.
Οι πληροφορίες που θα παρέχουν οι ομάδες συμφερόντων σε όλο τον μηχανισμό παράγωγης πολίτικης της Επιτροπής αναφορικά με το μελλοντικό αντίκτυπο που πιθανώς να δημιουργήσει μια σχεδιαζόμενη πολιτική μπορεί να οδηγήσει σε διαφοροποίηση ή ακόμα και σε ματαίωση προτάσεων πολιτικής.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

3.2 ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

Το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο αποτελεί και αυτό στόχο επηρεασμού των ομάδων συμφερόντων. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί είτε σε επίπεδο Κράτους – Μέλους κατά την διαδικασία των Ευρωεκλογών είτε στο Ευρωκοινοβούλιο κατά την νομοθετική διαδικασία.

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο έχει σαν θεσμικό όργανο της Ε.Ε λόγο και επιρροή στο νομοθετικό έργο της Ε.Ε. Κάθε νομοθετική πρωτοβουλία της επιτροπής θα πρέπει να πάρει και την γνώμη του Κοινοβουλίου. Έχει την δυνατότητα να προτείνει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή νομοθετικές πρωτοβουλίες, όταν θεωρεί ότι είναι αναγκαίο ή να τις τροποποιήσει, να επανεξετάσει ή να ασκήσει βέτο στις νομοθετικές πρωτοβουλίες της Επιτροπής.

Βασικός του ρόλος είναι να δώσει έγκριση στην προτεινόμενη νομοθετική πρωτοβουλία της Επιτροπής. Αυτό γίνεται μέσω της εξέτασης αυτής της πρωτοβουλίας από τις Μόνιμες Επιτροπές που διαθέτει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για θέματα αρμοδιότητας του και στην οποία συμμετέχουν οι Ευρωβουλευτές.

Μετά το πέρας των Ευρωεκλογών οι βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου διορίζονται στην αρχή και στο μέσον της θητείας τους σε διάφορες μόνιμες επιτροπές. Αυτές οι επιτροπές μπορεί να είναι εμπορίου , ερευνάς μεταφορών Τουρισμού ανάπτυξης κλπ.

Συνολικά 20 μόνιμες επιτροπές απαρτίζουν τον θεσμό αυτό. Κάθε νομοθετική πρόταση της Επιτροπής ανατίθεται συνήθως στην αρμόδια επί του θέματος Μόνιμη επιτροπή του Κοινοβουλίου ή και περισσότερων αναλόγως, εάν προκύπτει θέμα πολλαπλής αρμοδιότητας προς εξέταση.

Ένας ευρωβουλευτής που επιλέγεται από τους συναδέλφους του, που ανήκουν στην ίδια επιτροπή με αυτόν, αναλαμβάνει τον ρόλο του εισηγητή (rapporteur), με καθήκον να υποβάλλει έκθεση για το σχετικό θέμα στην μόνιμη επιτροπή συνήθως σε ένα σφιχτό και καθορισμένο χρονοδιάγραμμα. Στην αρμοδιότητα του είναι να προτείνει τροπολογίες, αλλαγές κλπ έτσι ώστε αφού εξεταστεί από την μόνιμη επιτροπή να παρουσιαστεί στην ολομέλεια στην οποία θα είναι και ο κύριος εκπρόσωπος της μόνιμης επιτροπής επί του θέματος προς συζήτηση.

Για την αποτελεσματική διεκπεραίωση του καθήκοντος του και για να καλύψει το κενό πληροφόρησης που ενδεχομένως να έχει, μπορεί να χρησιμοποιήσει βοήθεια από διάφορες πηγές, όπως την Γραμματεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εξωτερικούς συνεργάτες, την ίδια την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κλπ.

Εδώ υπεισέρχεται πάλι ο ρόλος των ομάδων συμφερόντων ίσως όχι τόσο στο θέμα των τεχνικών ζητημάτων επί της νομοθετικής πρότασης που εν πολλοίς

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

έχει λυθεί με την τεχνική βοήθεια και εμπειρογνωμοσύνη που κατέθεσαν οι ομάδες συμφερόντων στο στάδιο που η νομοθετική πρωτοβουλία επεξεργάζονταν στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αλλά περισσότερο στο θέμα του πολιτικού αντίκτυπου, που τυχόν να επιφέρει η προτείνουσα νομοθεσία, τόσο στο Κ-Μ από το όποιο προέρχεται ο ευρωβουλευτής εισηγητής, όσο και στην Ε.Ε γενικότερα.
Μια νομοθετική πρωτοβουλία που επηρεάζει την οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα των Ευρωπαίων πολιτών και μπορεί να φέρει δραστικές αλλαγές συζητείται και με εκπροσώπους που πλήττονται ή επωφελούνται από αυτή με σκοπό να βρεθεί η χρυσή πολιτική λύση και να γίνουν οι απαραίτητες τροποποιήσεις και συμβιβασμοί, ώστε να προχωρήσει η νομοθετική διαδικασία και να διευθετηθούν τα τυχόν προβλήματα με τον καλύτερο τρόπο.
Ο Rapporteur επί παραδείγματι για ένα θέμα νομικής πρωτοβουλίας που αφορά την ενέργεια θα αποτελέσει στόχο επηρεασμού από ενώσεις καταναλωτών, από ενώσεις βιομηχάνων, παραγωγών ενέργειας κλπ. Στο τέλος του 2012 με αρχές του 2013 η Ε.Ε έγινε αυτόπτης μάρτυρας μιας τεράστιας καμπάνιας των ομάδων συμφερόντων με έδρα κυρίως τις Η.Π.Α. Μεγάλες εταιρείες μεταξύ των οποίων η facebook και η Google ζητούσαν αλλαγές σε μια οδηγία για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Περισσότερες από 3000 προτάσεις για τροποποιήσεις προτάθηκαν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Βλέποντας το γεγονός αυτό που έλαβε χώρα στις Βρυξέλλες και στο Στρασβούργο πολλοί μελετητές και παρατηρητές διατύπωσαν την άποψη ότι η δύναμη των εταιρειών στην Ε.Ε είναι αχαλίνωτη όπως αναφέρουν οι .(Dur, Bernhagen, Marshall 2013 σελ.2)

ΕΚΛΟΓΗ ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

Οι Ευρωεκλογές πραγματοποιούνται κάθε πέντε χρόνια. Κάθε Κράτος Μέλος έχει την ευχέρεια να επιλέξει το εκλογικό σύστημα που θέλει να ακολουθήσει (συνήθως παραλλαγές του αναλογικού συστήματος).

Έως το 1979 οι βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ορίζονταν από τα κόμματα που είχαν θέση στο κοινοβούλιο κάθε Κ-Μ και αυτά απέστελλαν τα μέλη τους ως ευρωβουλευτές. Από το 1979 και μετά έχουμε τις πρώτες άμεσες ευρωεκλογές. Στις εκλογές αυτές συμμετέχουν εθνικά πολιτικά κόμματα αλλά μετά την εκλογή τους οι βουλευτές επιλέγουν να ενταχθούν σε πολιτικές ομάδες που υπάρχουν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναλόγως με τον ιδεολογικό τους προσανατολισμό(Ευρωπαϊκό λαϊκό κόμμα, Σοσιαλιστές , Πράσινοι κλπ). Είναι γεγονός ότι η υπάρχει γενικώς μικρή συμμέτοχη των ψηφοφόρων στην ευρωπαϊκή εκλογική διαδικασία αλλά και αυτοί που συμμετέχουν πρωτίστως έχουν στο μυαλό τους την εσωτερική πολιτική τους τοποθέτηση και επιλογή παρά το μέλλον της ενωμένης Ευρώπης.

Οι αρχηγοί των κομμάτων τόσο κατά την κατάρτιση των ευρώ- ψηφοδελτίων αλλά και στον πολιτικό τους λόγο έχουν σαν πρώτη σκέψη το εγχώριο πολιτικό τους ακροατήριο. Αυτό δεν θα μπορούσε να μην επηρεάσει και τα εκλογικά σώματα των Κ-Μ αντιστοίχως. Ένας υποψήφιος ευρωβουλευτής διακείμενος ευνοϊκά προς θέματα πολιτικής που πιθανόν να ευνοούσαν την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση αλλά στερούσαν δικαιώματα και πόρους στο εγχώριο πολιτικό ακροατήριο μάλλον δεν θα ήταν αρεστός στο εγχώριο

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

πολιτικό ακροατήριο με συνέπεια ίσως την καταψήφιση του κόμματος αυτού κατά την διαδικασία των ευρωεκλογών.

Ένα από τα βασικά καθήκοντα των εκπρόσωπων των ομάδων πίεσης είναι η καλλιέργεια καλών προσωπικών σχέσεων με πολιτικούς και δημοσίους λειτουργούς. Για αυτό και τα τέως μέλη του Κοινοβουλίου συχνά αποτελούν εξαιρετικούς εκπροσώπους για τις ομάδες πίεσης. (Alan r Ball & Gyu Peters σελ 206)

Οι ευρωβουλευτές είναι πολιτικά δρώντες. Η συμμετοχή τους στο όργανο του ευρωκοινοβουλίου δεν περιορίζει αυτομάτως ούτε τις προσωπικές τους φιλοδοξίες για συμμετοχή στην κεντρική πολιτική της χώρας τους, είτε την επανεκλογή τους στο ευρωκοινοβούλιο είτε σε άλλη θέση κλπ.

Προκειμένου να επιτευχθεί αυτό, πέραν της προσωπικής ικανότητας του κάθε υποψήφιου, είναι αναγκαία και η άμεση υποστήριξη συμφερόντων. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων είτε εργοδοτών είναι προς συμφέρον τους να στηρίξουν έναν υποψήφιο που είναι ευνοϊκά διακείμενος στα συμφέροντα τους με στόχο, όταν συμμετέχει σαν ευρωβουλευτής σε κάποιο μόνιμη επιτροπή του Κοινοβουλίου, να ανταλλάξει την στήριξη που του παρείχαν με μια ευνοϊκή ψήφο προς το συμφέρον αυτών που τον στήριξαν ή πίεσαν να μπει ως υποψήφιος στην λίστα κάποιου κόμματος που συμμετέχει στις ευρωεκλογές.

Κάθε ισχυρή ομάδα συμφερόντων θα επιθυμούσε να στηρίξει και να έχει εκ των υστέρων προνομιακή πρόσβαση στην Ευρωβουλή μέσω των ευρωβουλευτών που βλέπουν ευνοϊκά τις θέσης της.

Όπως έχει αναφερθεί και σε προηγούμενο κεφάλαιο είναι πολύ δύσκολο όμως να διαπιστωθούν και να αναλυθούν αυτές οι διαδρομές εξουσίας που σχηματίζονται στα Κράτη και μετουσιώνονται σε εκπροσώπηση στο ευρωκοινοβούλιο.

3.3 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΠΟΥΡΓΩΝ, ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

Το Συμβούλιο είναι ή φωνή των κρατών μελών της Ε.Ε .Θεσπίζει την νομοθεσία της Ε.Ε και συντονίζει της πολιτικές της. Μέλη του είναι υπουργοί από κάθε Χώρα της Ε.Ε ανάλογα με το προς συζήτηση τομέα πολιτικής. Στο Συμβούλιο συνεδριάζουν οι υπουργοί όλων των κρατών μελών της Ε.Ε για να συζητήσουν , να τροποποιήσουν και να θεσπίσουν νομοθετικές πράξεις και να συντονίσουν πολιτικές. (Ιστότοπος Συμβούλιο της Ε.Ε). Λόγω του γεγονότος ότι αποτελείται από υπουργούς κάθε κράτους μέλους αποτελεί τον λιγότερο επιθυμητό στόχο για τις ομάδες συμφερόντων γιατί η επιρροή τους είναι περιορισμένη σε αυτό. Στο επίπεδο του Συμβουλίου δύσκολα θα βρεθούν ευκαιρείς για τις ομάδες συμφερόντων στο υψηλότερο επίπεδο των υπουργών και των COREPER στα οποία οι ομάδες δεν διαθέτουν πρόσβαση κατά την (Kristina charrad 2006 σελ17).

Το Συμβούλιο περισσότερο αποτελεί στόχο για τις εθνικές ομάδες συμφερόντων προκειμένου ο υπουργός κάθε κράτους μέλους να ακολουθήσει μια στρατηγική που είναι προς το συμφέρον τους, όπως επίσης στόχος είναι η ενσωμάτωση σύμφωνα με τα συμφέροντα τους της Κοινοτικής νομοθεσίας στο Εθνικό Δίκαιο.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σαν όργανο από την φύση του αποκλείει την πρόσβαση των ομάδων συμφερόντων σε αυτό αμέσως. Όπως σε κάθε δημοκρατικό κράτος η λειτουργία της δικαιοσύνης είναι ανεξάρτητη και αμερόληπτη έτσι και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έχει σαν ρόλο να διασφαλίζει την ισότιμή μεταχείριση προς όλους(Κράτη μέλη, όργανα , ιδιώτες) και να παρέχει εχέγγυα ότι η ευρωπαϊκή νομοθεσία εφαρμόζεται και ισχύει το ίδιο σε όλα τα κράτη μέλη.
Εμμέσως όμως μπορεί να αποτελέσει ένα εργαλείο προκειμένου να αλλάξει η πολιτική της Ε.Ε προς το συμφέρον αυτών των ομάδων. Το ευρωπαϊκό δίκαιο δεν γεννά μόνο υποχρεώσεις αλλά και δικαιώματα. Τα δικαιώματα αυτά μπορούν να τα επικαλεστούν με την κατάθεση προσφυγής ενώπιον τους και να πετύχουν ευνοϊκές αποφάσεις υπέρ τους ομάδες συμφερόντων που θεωρούν ότι πλήττονται από μια κακή ενσωμάτωση του ευρωπαϊκού δικαίου στην χώρα τους ή από μια παράλειψη υποχρέωσης, κλπ .

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

ΜΗΤΡΩΟ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ LOBBYING.

Το θέμα της επιρροής των ομάδων συμφερόντων στην χάραξη ευρωπαϊκής πολιτικής και στην παραγωγή νομοθεσίας τα τελευταία χρόνια όλο και πιο πολύ εμφανίζεται στον δημόσιο διάλογο και αποτελεί αντικείμενο έντονου προβληματισμού. Όπως ήταν φυσικό επακόλουθο άρχισε να απασχολεί και τους ευρωπαίους αξιωματούχους θεωρώντας ότι θα έπρεπε με κάποιο τρόπο να δοθούν πειστικές απαντήσεις και να προταθούν λύσεις ως προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της διαφάνειας. Θεωρήθηκε απαραίτητο να ληφθούν πρωτοβουλίες που θα ενισχύουν την διαφάνεια και την δημόσια λογοδοσία και θα ρύθμιζαν το υπάρχων καθεστώς με όσο το δυνατό καλύτερα μέτρα. Η πιο σημαντική από αυτές τις πρωτοβουλίες ήταν το «Μητρώο Διαφάνειας». Το Μητρώο Διαφάνειας βασίστηκε σε πρωτοβουλίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Παρακάτω παραθέτουμε μια χρονολογική σειρά γεγονότων που οδήγησαν το μητρώο αυτό με την σημερινή του μορφή σύμφωνα με στοιχεία που αντλήθηκαν από το Μητρώο Διαφάνειας της Ε.Ε(2019).

4.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΜΗΤΡΩΟΥ

1993 – Ανακοινώνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ότι αρχίζει ένας ανοιχτός και συγκροτημένος διάλογος μεταξύ της Επιτροπής και των ομάδων ειδικών συμφερόντων.

2005 – Οι Ευρωπαίοι Επίτροποι Mr KALLAS, Mr HUBNER, και Mr FISCHER επικοινωνούν με την επιτροπή και προτείνουν μια πρωτοβουλία που θα φέρει περισσότερη διαφάνεια στην Ευρωπαϊκή πολιτική διαδικασία μέσω της ¨EUROPEAN TRANSPARENCY INITIATIVE¨ .

2006 – Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για τη Διαφάνεια - Πράσινη Η Έναρξη λειτουργίας βάσεων δεδομένων που παρέχουν πληροφορίες σχετικά με συμβουλευτικούς φορείς και ομάδες εμπειρογνωμόνων που συμβουλεύουν Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

2007 – Κώδικας δεοντολογίας για τους εκπροσώπους συμφερόντων – Διαβούλευση.)

2008 – Πλαίσιο για τις δραστηριότητες των εκπροσώπων ομάδων συμφερόντων στα θεσμικά όργανα της ΕΕ – Κοινοβούλιο.

2008 – Εγκαίνια και Πρώτη λειτουργία του μητρώου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τους εκπροσώπους συμφερόντων. (Δελτίο Τύπου Ευρωπαϊκής Επιτροπής 23/6/2008)

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

2011 – Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την σύναψη συμφωνίας για ένα κοινό μητρώο διαφάνειας

2011 Πρώτη εφαρμογή (Δελτίο τύπου 23/6/2011 Ευρωπαϊκής Επιτροπής)

2012 – Ξεκίνησε Δικτυακή πύλη για τη διαφάνεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Δελτίο Τύπου επιτροπής 7.6.2012)

2013 – Διαδικασία επανεξέτασης.

2014 – Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με απόφαση του τροποποιεί τη Διοργανική Συμφωνία για το Μητρώο.

2014 – Αναθεωρημένη διοργανική συμφωνία σχετικά με το Μητρώο Διαφάνειας – (Δελτίο Τύπου Επιτροπής 15.4.2014)

2015 – Νέα έκδοση της Μητρώο Διαφάνειας.

2016 – Πρόταση Διοργανική συμφωνία σχετικά με υποχρεωτικό Μητρώο Διαφάνειας .

2018– Έναρξη διαπραγματεύσεων όσον αφορά την πρόταση της Επιτροπής για διοργανική συμφωνία σχετικά με ένα υποχρεωτικό Μητρώο Διαφάνειας.

Με τον όρο διοργανική συμφωνία εννοούμε την συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την καθιέρωση ενός Μητρώου Διαφάνειας για οργανώσεις και ανεξάρτητους που συμμετέχουν στην διαμόρφωση των πολιτικών της Ε.Ε (Μητρώο διαφάνειας Ε.Ε 2019)

4.2 ΕΚΤΑΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΜΗΤΡΩΟΥ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Η βασική ανάγκη που έκανε επιτακτική την δημιουργία του Μητρώου διαφάνειας και ο κύριος προσανατολισμός του είναι να μπορέσει να ελέγξει κατά το μέτρο του δυνατού όλες τις ενέργειες που έχουν σαν στόχο τον επηρεασμό της πολιτικής που παράγεται στις Βρυξέλλες, καθώς και την λήψη αποφάσεων από τα όργανα της Ε.Ε. Οι ενέργειες αυτές περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την επικοινωνία με επιτρόπους και μέλη του γραφείου των επιτρόπων, συναντήσεις με Ευρωβουλευτές και υπάλληλους των θεσμικών οργάνων, συναντήσεις με Γενικούς Δ/.ντες κλπ

Η αποστολή ενημερωτικών σημειωμάτων αλληλογραφίας (γραπτής και ηλεκτρονικής) με σκοπό να προβληθούν τα επιχειρήματα τους και οι θέσεις τους αναφορικά με το θέμα που τους απασχολεί, ενέργειες επίσης όπως διοργάνωση συνεδρίων, παρουσιάσεων, εκδηλώσεων χρηματοδότηση

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

εκπαιδεύσεων κλπ είναι στο πεδίο δράσης και ελέγχου του μητρώου.

Βασικά χαρακτηριστικά:

- **Α) Το βασικότερο χαρακτηριστικό του Μητρώου είναι ότι ή εγγραφή σε αυτό είναι εθελοντική και όχι υποχρεωτική.** Αξίζει όμως να σημειωθεί ότι αυτή η εθελοντική εγγραφή δίνει σημαντικά προνόμια στους εγγεγραμμένους και τους εξασφαλίζει καθεστώς νομιμότητας και διαφάνειας.

- **Β)** Πρόκειται για ένα ιστότοπο της ΕΕ. όπου οι οργανώσεις που εκπροσωπούν ιδιαίτερα συμφέροντα σε επίπεδο ΕΕ εγγράφονται και επικαιροποιούν τα στοιχεία τους σε σχέση με τα εν λόγω συμφέροντα . Εμπεριέχει ένα Κώδικα δεοντολογίας που ρυθμίζει τις σχέσεις των εκπροσώπων συμφερόντων με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ
- **Γ)** Διαθέτει μηχανισμό καταγγελιών, μηχανισμός που δίνει στον οποιονδήποτε τη δυνατότητα να κινήσει διοικητική διαδικασία για την εξέταση στοιχείων που περιλαμβάνονται στο μητρώο ή για πιθανές παραβιάσεις του κώδικα από εγγεγραμμένες οργανώσεις ή άτομα.

Δ) Περιέχει οδηγό βοήθειας για τους εγγεγραμμένους παροχής βοήθειας, έτσι ώστε η διαδικασία εγγραφής και επικαιροποίησης των στοιχείων του μητρώου να είναι φιλική προς τον χρήστη. (Μητρώο διαφάνειας Ε.Ε 2019)

4.3 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

Το μητρώο διαθέτει 6 κατηγορίες όπου μπορεί να γίνει η εγγραφή. Αυτές οι κατηγορίες είναι οι εξής: (Μητρώο διαφάνειας Ε.Ε 2019)

1) ‘Εσωτερικοί (in- house) εκπρόσωποι ομάδων συμφερόντων. και εμπορικές /επιχειρηματικές /επαγγελματικές ενώσεις οι οποίοι εξακολουθούν να αποτελούν το μεγαλύτερο τμήμα, αντιπροσωπεύοντας περίπου το ήμισυ όλων όσων καταχωρούνται
2) Ομάδες προβληματισμού, Ερευνητικά και Ακαδημαϊκά Ιδρύματα
3) Μη κυβερνητικές Οργανώσεις οι οποίες αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 25% όλων των εγγεγραμμένων οργανώσεων.
4) Γραφεία συμβούλων, εταιρείες νομικών ή αυτοαπασχολούμενοι σύμβουλοι.
5) Οργανώσεις που εκπροσωπούν τοπικές, περιφερειακές και δημοτικές αρχές, λοιποί δημόσιοι ή μεικτοί φορείς κ.λπ
6) Οργανώσεις που εκπροσωπούν εκκλησίες και θρησκευτικές κοινότητες.

Η εγγραφή στο συγκεκριμένο μητρώο περιλαμβάνει υποχρεωτικά στοιχεία προκειμένου να υπάρχει μια όσο το δυνατόν λεπτομερή καταγραφή του καταγεγραμμένου.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Τα αρχεία και τα δεδομένα της εγγραφής των εγγεγραμμένων αποθηκεύονται για όσο καιρό διαρκεί η εγγραφή τους στο αναφερόμενο μητρώο ή έως ότου διαπιστωθεί ότι τα δεδομένα είναι παρωχημένα ή εσφαλμένα. Οι εγγεγραμμένοι έχουν την υποχρέωση να κάνουν επικαιροποίηση των στοιχείων τους τουλάχιστον μία φορά ετησίως. Στην περίπτωση που δεν προχωρήσουν σε αυτή διαγράφονται αυτόματα από το μητρώο.

Υπάρχει πολιτική προστασίας των δεδομένων σχετικά με τις καταγραφές Τα στοιχεία φυλάσσονται στην βάση δεδομένων για 5 χρόνια μετά την τελευταία φορά που έγινε οποιαδήποτε ενέργεια όσον αφορά τη συγκεκριμένη εγγραφή. Όλα τα δεδομένα διαγράφονται μετά από 5 έτη.

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΜΗΤΡΩΟΥ

ΒΑΣΙΚΑ ΠΕΔΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ (ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ)

Α) Επωνυμία, διεύθυνση, αριθμός τηλεφώνου, ηλεκτρονική διεύθυνση, ιστοσελίδα του οργανισμού.

Β) Στοιχεία ταυτότητας του νομικά υπεύθυνου του οργανισμού ,ονοματεπώνυμο του διευθυντή ή διοικούντος ή, όπου απαιτείται, κύριου προσώπου επικοινωνίας σε σχέση με τις δραστηριότητες που καλύπτονται από το Μητρώο· ονοματεπώνυμα των ατόμων τα οποία έχουν αιτηθεί κάρτα εισόδου στα κτίρια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Γ) Αριθμός ατόμων (μελών, υπαλλήλων κ.λπ.) που ενέχονται σε δραστηριότητες εμπίπτουσες στο πεδίο του Μητρώου.

Δ) Σκοπός/εντολή — τομείς ενδιαφέροντος — δραστηριότητες — χώρες δραστηριοποίησης — διασυνδέσεις με δίκτυα — γενικές πληροφορίες εμπίπτουσες στο πεδίο του Μητρώου.

Ε) Αυτοί που έχουν καταχωρηθεί στο μητρώο θα πρέπει να αναφέρουν το ποσό και την πηγή που έλαβαν από τα όργανα της Ε.Ε κατά το τελευταίο κλείσιμο της οικονομικής χρήσης σε σχέση με την ημερομηνία εγγραφής ή ανανέωσης.

4.4 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΗΤΡΩΟΥ

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Η εξέλιξη των εγγεγραμμένων στο μητρώο παρουσίασε αλματώδη άνοδο. Έτσι από τους 5.431 εγγεγραμμένους το 2012 ο αριθμός ανέβηκε στους 11.780 την 30.3.2019.

Μητρώο Διαφάνειας Στατιστικές. 2019). Πιο συγκεκριμένα ή εξέλιξη των εγγεγραμμένων ήταν η εξής:

2012	5.431
2013	5.952
2014	7.532
2015	8.981
2016	10.911
2017	11.612
2018	11.700

Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Διαφάνειας την 31.3.2019 ήταν **11.780** από αυτούς:

I. **Εσωτερικοί (in-house) εκπρόσωποι ομάδων συμφερόντων. και εμπορικές/επιχειρηματικές/επαγγελματικές ενώσεις οι οποίοι εξακολουθούν να αποτελούν το μεγαλύτερο τμήμα, αντιπροσωπεύοντας περίπου το ήμισυ όλων όσων καταχωρούνται από αυτούς : 5.972.**

α) Εταιρείες και όμιλοι: 2.323

β) Εμπορικές και Επιχειρηματικές Ενώσεις : 2.425

γ) Συνδικαλιστικές και Επαγγελματικές Ενώσεις :902

δ) Άλλες οργανώσεις :322

II. Ομάδες προβληματισμού, Ερευνητικά και Ακαδημαϊκά Ιδρύματα.: 913

α) Ομάδες προβληματισμού και Ερευνητικά Ιδρύματα:588

β) Ακαδημαϊκά Ιδρύματα:325

III. Οι Μη κυβερνητικές Οργανώσεις, πλατφόρμες δίκτυα και συναφείς οργανώσεις : 3.141

IV. Γραφεία συμβούλων, εταιρείες νομικών ή αυτοαπασχολούμενοι σύμβουλοι: 1.130

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

α) Γραφεία Συμβούλων:688

β) Εταιρείες Νομικών:119

γ) Αυτοαπασχολούμενοι Σύμβουλοι: 323

V. Οργανώσεις που εκπροσωπούν τοπικές, περιφερειακές και δημοτικές αρχές, λοιποί δημόσιοι ή μεικτοί φορείς κ.λπ: 573

α) Περιφερειακές Δομές: 114

β) Άλλες Υπό-Εθνικές Δημόσιες Αρχές: 100

γ) Διεθνικές Ενώσεις και Δίκτυα Δημοτικών , Περιφερειακών ή άλλων Εθνικών Αρχών: 86

VI. Λοιποί Δημοτικοί ή μεικτοί φορείς που δημιουργήθηκαν με νόμο με σκοπό την εξυπηρέτηση του Δημοσίου συμφέροντος: 273

VII. Οργανώσεις που εκπροσωπούν εκκλησίες και θρησκευτικές κοινότητες: **51**

Κάθε χρόνο υποβάλλεται μια ετήσια έκθεση σχετικά με την λειτουργία του μητρώου από τους Γενικούς Γραμματείς του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στον Αντιπρόεδρο του Κοινοβουλίου και στον Α' Αντιπρόεδρο της Επιτροπής.

Σύμφωνα με στοιχεία που αντλήθηκαν από την τελευταία Έκθεση (Ετήσια έκθεση του Μητρώου για το 2017 οι εγγεγραμμένοι με έδρα στην ΕΕ αντιπροσωπεύουν περίπου το 77 % του συνόλου. Στο Μητρώο Διαφάνειας υπάρχουν οργανώσεις από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, με τις μισές από το σύνολο να δηλώνουν έδρα σε μία από τις ακόλουθες τέσσερις χώρες: Βέλγιο, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο και Γαλλία. Τουλάχιστον το 30% του συνόλου διαθέτει γραφείο στο Βέλγιο· Για το 18 % περίπου του συνόλου, το γραφείο αυτό αποτελεί και την έδρα τους.

4.5 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ –ΝΕΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως η συμμετοχή είναι εθελοντική. Προκειμένου όμως να δελεάσουν τους ενδιαφερόμενους να εγγραφούν τους πρόσφεραν προνόμια και διευκολύνσεις

Το όφελος συμμετοχής σε αυτό το μητρώο διαφάνειας μπορεί να συνοψιστούν στα ακόλουθα πλεονεκτήματα για τους εγγεγραμμένους. (Μητρώο Διαφάνειας Ε.Ε 2019)

Η εγγραφή στο μητρώο είναι μια ισχυρή ένδειξη ότι ο εγγεγραμμένος επιθυμεί να λειτουργήσει μέσα σε ένα περιβάλλον διαφάνειας και νομιμότητας και όχι παρασκηνιακά και εν κρυπτώ. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να αυξάνεται το κύρος και το προφίλ του όχι μόνο του ιδίου αλλά και των συμφερόντων τα οποία εκπροσωπεί. Δηλώνει ότι δεσμεύεται να ακολουθήσει ένα συγκεκριμένο κώδικα δεοντολογίας και προσαρμόζεται στο νέο τρόπο λειτουργίας και διαφάνειας στην Ε.Ε.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Εκτός όμως από αυτά έχει και συγκεκριμένα απτά ωφελήματα από την εγγραφή του. Η Επιτροπή του δίνει πρόσβαση για συνάντηση με τους Επιτρόπους ή με μέλη του ιδιαίτερου γραφείου του Επίτροπου καθώς και με τους Γενικούς Διευθυντές. Χωρίς την διαπίστευση αυτή ή επικοινωνία με τους αναφερόμενους είναι αδύνατη τουλάχιστον στην formal μορφή της. Υπάρχει επίσης αυτόματη ειδοποίηση για τους εγγεγραμμένους σε περίπτωση που η Επιτροπή ασχολείται με θέμα αρμοδιότητας τους. Στην περίπτωση που κάποιοι από τους εκπροσώπους των ομάδων πίεσης συμμετέχουν σε ομάδες εμπειρογνωμόνων ειδικού τύπου η εγγραφή στο μητρώο είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την συμμετοχή τους. Το πιο σημαντικό είναι δεν τίθονται υπό την αιγίδα της Επιτροπής ή μη εγγεγραμμένοι

Από την άλλη πλευρά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με την εγγραφή δίνει πρόσβαση στις εγκαταστάσεις του αφού λάβουν πρώτα έγκριση από την μονάδα διαπίστευσης. Το Κοινοβούλιο έχει θέσει σαν όρο όλοι οι συνομιλητές του που εκπροσωπούν αυτές τις ομάδες κατά τις δημόσιες ακροάσεις να είναι εγγεγραμμένες στο εν λόγω μητρώο.

Εξαιτίας των ωφελημάτων αλλά και των περιορισμών που τέθηκαν οφείλεται εν πολλοίς η μεγάλη αύξηση των εγγραφών. Παρόλα αυτά υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός αυτοαπασχολούμενων κυρίως που με το μανδύα του δικηγόρου ή του συμβούλου που λειτουργεί ουσιαστικά ως λομπίστας προσπαθώντας να βρει τις κατάλληλες προσβάσεις και να λειτουργήσει υπέρ των συμφερόντων των εντολέων του χωρίς τις υποχρεώσεις και την διαφάνεια του μητρώου. Γενικά δεν μπορεί να υπάρξει μια ολοκληρωμένη καταγραφή των ατόμων που τελικά εμπλέκονται στην όλη διαδικασία των ομάδων συμφερόντων και των λομπιστών.

Το τελευταίο διάστημα όλο και περισσότερες φωνές ακούγονται για υποχρεωτική εγγραφή και ήδη έχει ξεκινήσει μια συζήτηση σχετικά με το αν θα έπρεπε η εγγραφή να είναι υποχρεωτική η εθελοντική.

Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της Επιτροπής και του Συμβουλίου για υποχρεωτική εγγραφή στο μητρώο πήραν το πράσινο φως για να ξεκινήσουν. Αυτές οι διαπραγματεύσεις έχουν σαν κύριο μέλημα τους την ενίσχυση της διαφάνειας και της δημόσιας λογοδοσίας.

Η Επιτροπή αναφέρει ότι τα τρία όργανα δεσμευτήκαν (Κοινοβούλιο, Επιτροπή, Συμβούλιο) να σημειώσουν περαιτέρω πρόοδο προς μια κοινή αντιμετώπιση του εν λόγω θέματος και να επιταχυνθούν οι διαδικασίες εύρεσης κοινού πεδίου που σαν στόχο θα έχει να παροχή πληροφόρησης στους πολίτες της Ε.Ε σχετικά με το ποιοι ακριβώς επιδιώκουν να επηρεάσουν την νομοθετική διαδικασία και την διαδικασία λήψης αποφάσεων στην Ε.Ε (Δεύτερος γύρος Διαπραγματεύσεων)

Η τελευταία εξέλιξη αναφορικά με τις διαδικασίες που δρομολογούνται έτσι ώστε το Μητρώο Διαφάνειας να εμπλουτιστεί με νέα στοιχεία και να αποκτήσει περισσότερα ποιοτικά χαρακτηριστικά είναι ότι από της 3 Οκτωβρίου 2018 θα υπάρχει δημοσίευση υπό την μορφή καταλόγου όλων των συναντήσεων

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

που πραγματοποιούν οι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο με τους Ευρωπαίους Επιτρόπους καθώς και με τους πιο στενούς τους συνεργάτες τους. Αυτή η κίνηση έχει και συμβολικό και ουσιαστικό χαρακτήρα προκειμένου να ενισχυθεί η διαφάνεια στην Ε.Ε.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝΟΤΗΤΑ 5

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο τρόπος που λαμβάνονται οι αποφάσεις αλλά και η παραγόμενη πολιτική στην Ε.Ε είναι μια εξόχως πολύπλοκη και πολύ-επίπεδη λειτουργία και πραγματικότητα. Η ίδια η αρχιτεκτονική της Ε.Ε με τους πολλαπλούς δρώντες και τα πολλαπλά επίπεδα διακυβέρνησης έδωσε ώθηση τόσο στην εμφάνιση αλλά και στην ισχυροποίηση και εδραίωση στους κόλπους της Ε.Ε των ομάδων συμφερόντων.

Η συνεχιζόμενη εξέλιξη των συνθηκών από την Ε.Κ.Α.Χ έως την Λισσαβώνα έκαναν εντέλει απαραίτητη την παρουσία των ομάδων συμφερόντων στην υπάρχουσα Ευρωπαϊκή πραγματικότητα που πλέον να θεωρείται ότι αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της. Η επίδραση των ομάδων συμφερόντων στην πορεία της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης αναπόφευκτα συνοδεύτηκε από θετικά αλλά και αρνητικά στοιχεία.

Ιδιαιτέρα για κάποια θεσμικά όργανα της Ε.Ε η παρουσία τους είναι όχι απλά χρήσιμη και υποβοηθητική του έργου τους αλλά απολύτως απαραίτητη στην λειτουργία τους έτσι όπως έχει διαμορφωθεί σήμερα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή η οποία έχει το κύριο βάρος της νομοθετικής διαδικασίας στην Ε.Ε δεν θα μπορούσε να διαμορφώσει τις κατάλληλες νομοθετικές προτάσεις χωρίς την συμμετοχή τους αλλά ούτε να έχει την εξειδικευμένη πληροφόρηση και τεχνογνωσία που παρέχουν οι ομάδες αυτές. Οι πόροι που παρέχουν αυτές οι ομάδες στα θεσμικά όργανα της Ε.Ε με την μορφή της παροχής εξειδικευμένης γνώσης είναι μια παράμετρος που δεν μπορεί ούτε να υποεκτιμηθεί αλλά ούτε να παραβλεφθεί. Ένα γραφείο Ευρωπαίου Επιτρόπου με τα 15- 20 άτομα προσωπικό και συμβούλους ή ένα γραφείο Ευρωβουλευτή με ακόμα λιγότερα δεν θα ήταν δυνατό να ανταπεξέλθει επιτυχώς στον ρόλο του χωρίς την υποστήριξη των ομάδων αυτών.

Οι μεταφερόμενες αρμοδιότητες από τα Κράτη- Μέλη στα όργανα της Ε.Ε αλλά και η συνεχιζόμενη εξέλιξη των συνθηκών αφαίρεσε εξουσίες από τα Κ-Μ και συνεπώς από τους πολίτες τους στην βάση της κατεύθυνσης της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Η έλλειψη ενός Ευρωπαϊκού Συντάγματος, η αδιαφάνεια πολλές φορές στον τρόπο λήψης αποφάσεων, ο ανεπαρκής έλεγχος στα όργανα της Ε.Ε, η σύγχυση των λειτουργιών αλλά και η ανεπαρκής νομιμοποίησης των θεσμών με την διαδικασία λήψης αποφάσεων δημιούργησαν ένα δημοκρατικό κενό. Οι πολίτες, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις οι εταιρείες κλπ αισθάνθηκαν ότι οι αποφάσεις που επηρεάζουν την ζωή τους παίρνονται πλέον ερήμην αυτών και ότι πλέον δημιουργείται ένα χάσμα μεταξύ της Ε.Ε και των Ευρωπαίων πολιτών αλλά και των αυθεντικών προτιμήσεων τους. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο παρότι συνέβαλε στην μείωση αυτού του ελλείμματος θεωρείται απομακρυσμένο από τους πολίτες της Ε.Ε χωρίς μεγάλες δυνατότητες αυθεντικής εκπροσώπησης.

Προσπάθεια γεφύρωσης αυτού του χάσματος και αναπλήρωσης του δημοκρατικού κενού έγινε με τις ομάδες συμφερόντων που δρουν στην Ε.Ε. Η συμμετοχή δηλαδή επαγγελματιών ομοσπονδιών, πολιτών, εταιρειών , ΜΚΟ, δήμων κλπ στην διαδικασία λήψης αποφάσεων και στην χάραξη πολιτικής

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

της Ε.Ε έδωσε ένα επιπλέον βαθμό νομιμοποίησης στα όργανα, στις αποφάσεις αλλά και ουσιαστικά στην ίδια την Ε.Ε.

Οι ομάδες συμφερόντων βοήθησαν να γίνει μια διασπορά της εξουσίας και να διαχυθεί η διασπορά αυτή στους πολίτες της Ε.Ε στο μέτρο του δυνατού. Μία εξίσου σημαντική συμβολή τους στην δημοκρατική διαδικασία στην Ε.Ε ήταν ότι συνέβαλαν να ενδυναμωθούν φωνές και ομάδες ανθρώπων που διαφορετικά θα ήταν περιθωριοποιημένοι και χωρίς ουσιαστική πολιτική εκπροσώπηση στην Ε.Ε. Οι ομάδες συμφερόντων που δραστηριοποιούνται στην Ε.Ε δεν αποτελούνται μόνο από εκπροσώπους των πανίσχυρων συντεχνιών βιομηχάνων, εργαζόμενων, εργοδοτών οι από λομπίστες πολυεθνικών εταιρειών.

Ακτιβιστές υπέρ του περιβάλλοντος, του παιδιού, της μονο-γονεικής οικογένειας των μειονοτήτων (αθίγγανοι, μετανάστες, πρόσφυγες,) κλπ των ομάδων δηλαδή που εκπροσωπούν ένα ολιγάριθμο τμήμα της Ευρωπαϊκής Κοινωνίας συσπειρώνονται σε αυτές τις ομάδες με στόχο να έχουν και αυτοί λόγο στην Ευρωπαϊκή πολιτική σκηνή και στην χάραξη πολιτικής που τους αφορά.

Με την ενεργό συμμετοχή των ομάδων στα κοινά και στην παραγόμενη πολιτική ενθαρρύνουν τον διάλογο και την αντιπαράθεση αλλά και αποτελούν ενεργό παράδειγμα συμμετοχικής δημοκρατίας και κοινωνίας πολιτών.

Στην απέναντι πλευρά υπάρχουν και οι έντονες επικρίσεις για τις ομάδες αυτές. Θεωρούν ότι αλλοιώνουν την φύση της Ε.Ε. Ιδιαιτέρως για τις ομάδες που εξυπηρετούν επιχειρηματικά συμφέροντα τόσο προερχόμενα από Κράτη Μέλη αλλά και παγκοσμία επιχειρηματικά συμφέροντα.

Οι ομάδες αυτές ενισχύουν την ήδη υπάρχουσα ανισότητα εντός της Ε.Ε. Εκπρόσωποι με ισχυρές οικονομικές βάσεις αλλά και πολιτική δύναμη στα χέρια τους θα λειτουργήσουν προς την κατεύθυνση ενίσχυσης των οικονομικών και πολιτικών «ελίτ» εις βάρος των συμφερόντων των πιο αδύναμων Ευρωπαίων πολιτών

Η εξουσία αυτών των ομάδων δεν είναι ακριβώς δημοκρατικά νομιμοποιημένη. Υπάρχει μεν αναγνώριση του ρόλου τους και της συνεισφοράς τους στην διαδικασία παραγωγής πολιτικής και νομοθεσίας αλλά δεν υπάρχει κάποιος ουσιαστικός έλεγχος προς αυτές και ούτε έχουν κάποιες ιδιαίτερες υποχρεώσεις ώστε να ασκείται ουσιαστικός εποπτικός έλεγχος στην λειτουργία τους παρά μόνο την εθελοντική εγγραφή στο Μητρώο διαφάνειας της Ε.Ε. Δεν λογοδοτούν παρά μόνο στα μέλη τους και στα συμφέροντα που εκπροσωπούν για το βαθμό επιτυχίας των στόχων τους. Η πιο βασική κριτική είναι όμως ότι λειτουργούν αδιαφανώς και πίσω από ¨κλειστές πόρτες¨ .Μόνο από διαρροές που κάνουν οι ίδιοι συμμετέχοντες ή εκ του αποτελέσματος σε αυτό το παιχνίδι εξουσίας κανένας πλην των συμμετεχόντων δεν γνωρίζει τι ειπώθηκε μεταξύ ενός επιτρόπου στο γραφείο του και ενός εκπρόσωπου πολυεθνικής εταιρείας.

Τι ειπώθηκε; ποιος το είπε; ποιος επηρεάζει ποιον; μένει πίσω από τις κλειστές πόρτες με συνέπεια την υπονόμευση της διαφάνειας αλλά και της δημοκρατίας στην Ε.Ε.

Όπως επισημαίνει ο Γ Βασσσάλος εκ μέρους του Πρατήριου της Ευρώπης των πολυεθνικών σε άρθρο στην ιστοσελίδα «Μικρομέτοχος» (2018) «γύρω στο 70% των 15.000 με 30.000 λομπιστών που εδρεύουν στις Βρυξέλλες εκπροσωπεί τα συμφέροντα πολυεθνικών εταιρειών. Οι άνθρωποι αυτοί

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

συγγράφουν την πλειονότητα ίσως των τροπολογιών που καταθέτουν οι ευρωβουλευτές στα διάφορα νομοθετήματα. Προσλαμβάνουν πρώην επιτρόπους και αξιωματούχους με παχυλούς μισθούς (300 με 500 ευρώ την ώρα) και πραγματοποιούν παραπλανητικές καμπάνιες χρηματοδοτώντας οργανώσεις – βιτρίνες».

«η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξαρτάται από τις ομάδες εμπειρογνωμόνων (expert groups) ώστε να συλλέξει τις αναγκαίες πληροφορίες για τη σύνταξη των νομοθετημάτων. Αν εξαιρέσουμε τις εθνικές κυβερνήσεις, η μεγάλη πλειονότητα των συμβούλων της προέρχεται από πολυεθνικές. Με αυτόν τον τρόπο η Επιτροπή αναθέτει μεγάλο μέρος της συγγραφής των νομοθετημάτων στις εταιρείες αυτές».

Τα χρηματιστηριακά λόμπυ, τα λόμπυ των φαρμάκων, της ενέργειας, των κατασκευών κλπ από πολλούς θεωρείται ότι επηρεάζουν κάθε σημαντικό νομοθέτημα στην Ε.Ε αλλά και χειραγωγούν την ευρωπαϊκή πολιτική σκηνή.

Υπάρχουν πολλές οργανώσεις που κρούουν των ¨κώδωνα κινδύνου ¨ και θεωρούν πως από την Ευρώπη των Ευρωπαίων πολιτών βαδίζουμε ολοταχώς στην Ευρώπη των ¨λομπιστων¨. Οι πιο σημαντικές από αυτές lobbyfacts.eu , alter--eu.org, corporateeurope.org προσπαθούν να φέρουν το θέμα συνεχώς στο προσκήνιο και στην δημόσια σφαίρα μέσω στοιχείων που συγκεντρώνουν. Στοχεύουν να αποκαλύψουν την προνομιακή μεταχείριση των ομάδων αυτών στην διαδικασία λήψης αποφάσεων και στην διαμόρφωση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής.

Η Ε.Ε μέσω των θεσμικών οργάνων της αλλά και της ηγεσίας της οφείλει να τρέξει πιο γρήγορα τις διαδικασίες προκειμένου να μπει ένας φραγμός στην ανεξέλεγκτη δράση αυτών των ομάδων συμφερόντων.

Στην έννοια της Ευρωπαϊκής ιδέας και της δημοκρατικής Ευρώπης δεν πρέπει να υπάρχουν σκιές περί αδιαφάνειας, υπόπτων συναλλαγών και εκπροσώπησης συμφερόντων που αντιστρατεύονται τα συμφέροντα των Ευρωπαίων πολιτών.

Ένα σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή θα ήταν η εγγραφή στο Μητρώο διαφάνειας να γίνει υποχρεωτική. Ήδη έχουν ξεκινήσει οι διαδικασίες προς αυτή την κατεύθυνση αλλά θα πρέπει να υπάρξει επιτάχυνση των διαδικασιών.

Μια ενέργεια που θα κινούνταν προς την ίδια κατεύθυνση θα μπορούσε να ήταν η θέσπιση μια μορφής ασυμβίβαστου μεταξύ της ιδιότητας του πρώην Επιτρόπου και Ευρωβουλευτή και της μετέπειτα συμμετοχής τους σε Διοικητικό Συμβούλιο Εταιρείας που έχει στρατηγικά συμφέροντα στον Ευρωπαϊκό Χώρο ή της συμμετοχή ως σύμβουλο σε εταιρεία παροχής υπηρεσιών λόμπινγκ.

Το παράδειγμα του Πρόεδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής juan Manuel Barozo και της θύελλας αντιδράσεων που είχε ξεσηκώσει με αφορμή την μετέπειτα πορεία του στον τραπεζικό χώρο από τον Ευρωπαϊκό θώκο της επιτροπής ας αποτελέσει το καμπανάκι για περισσότερες πρωτοβουλίες και ενέργειες.

Παρόλα αυτά η συμβολή των ομάδων συμφερόντων στη Ευρωπαϊκή πραγματικότητα δεν θα πρέπει ούτε να δαιμονοποιείται αλλά ούτε και να θεωρείται ότι οι ενέργειες τους κινούνται πάντα υπό το φως της διαφάνειας και της δημόσιας λογοδοσίας.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Στο βαθμό που συνεισφέρουν εξειδικευμένη γνώση και παροχή σημαντικών πληροφοριών ώστε η παραγόμενη και εφαρμοζόμενη πολιτική να λαμβάνει υπόψη της τις πιθανές συνέπειες (θετικές ή αρνητικές) από την επιλογή της μιας ή της άλλης θέσης τότε η συνεισφορά τους έχει θετικό πρόσημο και είναι πολύτιμη βοήθεια τόσο για τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε όσο και τους πολίτες της Ε.Ε.

Εάν αποτελούν ένα συνδετικό κρίκο ανάμεσα στην Ευρωπαϊκή κοινωνία των πολιτών και στα θεσμικά όργανα πολιτικής των Βρυξελλών με σκοπό την πλουραλιστική συμμετοχή στην διαδικασία λήψης αποφάσεων τότε ο ρόλος τους είναι σημαντικός, γιατί αναβαθμίζεται δημοκρατικά η Ε.Ε και γεφυρώνεται η απόσταση μεταξύ των ευρωπαίων πολιτών και Ε.Ε.

Εάν όμως δρουν εν κρυπτώ, αδιαφανώς, χωρίς την παραμικρή υποχρέωση και λογοδοσία, λειτουργώντας με αντιδημοκρατικές μεθόδους και κανόνες, χωρίς σεβασμό στα δημοκρατικά κεκτημένα, νομοθεσία, τις βασικές αρχές και αξίες της Ε.Ε ή ακόμα περισσότερο, εάν κινούνται στην σφαίρα της ύποπτης συνδιαλλαγής με χρηματικά, πολιτικά ή άλλου είδους ανταλλάγματα, τότε σαφώς βλάπτουν τόσο την Ευρωπαϊκή Ένωση σαν θεσμό, τους πολίτες αυτής, αλλά και υποσκάπτουν τις δημοκρατικές διαδικασίες της.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1.Alan R. Ball & Gyu Peters 2000 6η Έκδοση Σύγχρονη πολιτική και Διακυβέρνηση, Αθήνα Εκδόσεις Παπαζήση.

2. .Andreas Dür (2008): Interest Groups in the European Union: How Powerful Are They?, West European Politics, vol.31 No6 1212-1230 November 2018 Taylor & Francis

3. Andreas Dür and Gemma mateo (2012) : Who lobbies the European Union ? National Interest groups in a multilevel polity. Journal of European Public Policy 32 p 31 January 2012.

4. Andreas Dür and Gemma mateo (2014): The Europeanization of interest groups: Group Type, resources, and policy area. European Union Politics Vol 15, 4: pp572-594, First Published May 6,2014.

5. Andreas Dür: Measuring interest group influence in the EU. A note on Methodology. European Union Politics Vol9, 4pp 559-578.First Published December 1,2008.

6. Andreas Dür, Patrick Bernhagen, David Marshall (2015): Are business interests more successful than citizens groups. Vol 48 Issue 8 Sage Journals January 20 2015.

7. Andreas Dür (2018): How interest groups influence public opinion: Arguments matter more than the sources. European Journal of Political Research p.22 13 July 2018.

8. Andreas Dür , Patrick Bernhagen, David Marshall (2013): Interest group success in the E.U. When (and why) does business lose? Presentation at the General Conference of ECPR in Bordeaux, September 4-7 /2013 p 37. Διαθέσιμο στο: https://ecpr.eu/Filestore/PaperProposal/a0288c6e-78bd-4377-bd64-904d0128220c.pdf

9. Kristina charrad (2006) Lobbying in the European Union.
Westfälische Wilhelms- Universität Münster
Nachwuchsgruppe „ Europäische Zivilgesellschaft
und Multilevel Governance“

10. Neil Nugent 7η αναθεωρημένη έκδοση 2010 Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ε.Ε, Αθήνα , Εκδόσεις Σαββάλας.

11. Rainer easing (2008): Interest Groups in E.U policy making. Living Rev. Euro .Vol 3 (2008). Connecting Excellence on European Governance and New Modes of Governance. ISSN1813-856X

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

12. Rod Hague & Martin Harrop 2005 6η Έκδοση, Συγκριτική πολιτική και διακυβέρνηση, Αθήνα , Εκδόσεις Κριτική.

13. Wilson G (1990b) interest Groups (Oxford and Cambridge MA: bLackwell)

14. Encyclopedia Britannica Clive.S.Thomas (2019) .https://www.britannica.com/topic/interest-group

15.CambridgeDictionary(2019) https://dictionary.cambridge.org/us/dictionary/english/lobbying).

16. Ιστοσελίδα Corporate Europe (2019) https://corporateeurope.org/

17. Ιστοσελίδα Lobby Facts (2019) . https://lobbyfacts.eu

18. Ιστοσελίδα (2019) Alter Eu .https://www.alter-eu.org

17. Ιστοσελίδα Amcham (2019). www.amcham.eu

19. Ιστοσελίδα Μικρομέτοχος (2018) « Οι εταιρείες που κυβερνούν την Ευρώπη» www.mikrometoxos.gr

20. Ιστοσελίδα CEFIC (2019) https://cefic.org/)

21. Μητρώο διαφάνειας Ε.Ε(2019) στοιχεία για CEFIC διαθέσιμο στο:

.http://ec.europa.eu/transparencyregister/public/consultation/searchControllerPager.do?declaration=cefic&search=search)

22. Μητρώο διαφάνειας -στοιχεία. Ε.Ε(2019) διαθέσιμο στο:

.http://ec.europa.eu/transparencyregister/public/consultation/searchControllerPager.do?declaration=cefic&search=search

23. Ιστοσελίδα (2019) Copa-Cogeca. https://copa-cogeca.eu/Copa.aspx

24. Δελτίο Τύπου Ευρωπαϊκής Επιτροπής 23/6/2008 διαθέσιμό στο

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-08-988_el.htm?locale=en) .

25. Δελτίο τύπου Επιτροπής 23/6/2011 διαθέσιμό στο http://europa.eu/rapid/press-release_IP-11-773_el.htm?locale=en).

26. Δελτίο Τύπου επιτροπής 7.6.2012 διαθέσιμό στο http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-574_el.htm.

27. Δελτίο Τύπου Επιτροπής 15.4.2014 διαθέσιμο στο http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-302_el.htm

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

28. Μητρώο διαφάνειας Στοιχεία- Στατιστικά Ε.Ε(2019) διαθέσιμο στο:

..http://ec.europa.eu/transparencyregister/public/homePage.do?redir=false&locale=el

29. Μητρώο διαφάνειας Ε.Ε(2019).Πλεονεκτήματα εγγραφής διαθέσιμο στο: http://ec.europa.eu/transparencyregister/public/staticPage/displayStaticPage.do?locale=el&reference=WHY_TRANSPARENCY_REGISTER

30. Μητρώο διαφάνειας Στατιστικά Ε.Ε(2019) διαθέσιμο στο:

.http://ec.europa.eu/transparencyregister/public/homePage.do?redir=false&locale=el)

31. Μητρώο διαφάνειας Ε.Ε(2019) διαθέσιμο Στατιστικά : .http://ec.europa.eu/transparencyregister/public/consultation/statistics.do?locale=el&action=prepareView)

32. Μητρώο διαφάνειας Ε.Ε(2019) Έκθεση 2017 διαθέσιμο στο: (.http://ec.europa.eu/transparencyregister/public/staticPage/displayStaticPage.do?locale=el&reference=ANNUAL_REPORT

33. Μητρώο διαφάνειας Ε.Ε (2019) . Ποιοι αναμένεται να εγγραφούν διαθέσιμο στο : http://ec.europa.eu/transparencyregister/public/staticPage/displayStaticPage.do?locale=el&reference=WHOS_IS_EXPECTED_TO_REGISTER)

34. Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Δεύτερος γύρος διαπραγματεύσεων για υποχρεωτική συμμέτοχη ανακοίνωση Press Room : http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20180612IPR05636/second-round-of-negotiations-on-a-mandatory-transparency-registe

35. Μητρώο διαφάνειας Αρχική σελίδα. Υποχρέωση Δημοσίευσης Καταλόγου Συναντήσεων Ε.Ε(2019) διαθέσιμο στο: .http://ec.europa.eu/transparencyregister/public/homePage.do?redir=false&locale=el)

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ